

GOSPODARSTVO MALEZIJE

Zonjić, Tomislav

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Karlovac University of Applied Sciences / Veleučilište u Karlovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:128:856803>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-12**

VELEUČILIŠTE U KARLOVCU
Karlovac University of Applied Sciences

Repository / Repozitorij:

[Repository of Karlovac University of Applied Sciences - Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Veleučilište u Karlovcu
Specijalistički diplomski stručni studij
poslovno upravljanje

Tomislav Zonjić

Gospodarstvo Malezije

ZAVRŠNI RAD

Karlovac, 2020

Karlovac University of Applied Sciences
Specialist graduate professional study
business management

Tomislav Zonjić

Economy of Malaysia

FINAL WORK

Karlovac, 2020

Veleučilište u Karlovcu
Specijalistički diplomski stručni studij
poslovno upravljanje

Tomislav Zonjić

Gospodarstvo Malezije

ZAVRŠNI RAD

Mentor: dr.sc. Branko Wasserbauer, prof.

Karlovac, 2020

ZAVRŠNI ZADATAK

PREDGOVOR

Koristim priliku da se zahvalim svim profesorima koje sam prilikom studiranja na Veleučilištu u Karlovcu (smjer: Specijalistički studij poslovnog upravljanja), imao priliku upoznati i surađivati u procesu stjecanja novih znanja i vještina. Obogatili su me novim znanjima, praktičnim vještinama, svojim iskustvom (primjerima iz prakse) i zadivili svojim predanošću poslu i profesionalnošću.

Posebno se zahvaljujem mentoru dr.sc. Branko Wasserbauer, prof. na stručnoj pomoći i savjetima koje mi je pružio tijekom pisanja ovog diplomskoga rada.

SAŽETAK

Malezija je država jugoistočne Azije koja zauzima dijelove Malezijskog poluotoka i otok Borneo. Bogata je prirodnim resursima, a njena tradicionalna ekonomska snaga počiva na proizvodnji i trgovini robom. Još uvijek je važan izvor gume, proizvodi više od pola svjetskog palminog ulja i izvoznik je nafte i plina. Poznata je i po plažama, prašumama i mješavini malajskih, kineskih, indijskih i europskih kulturnih utjecaja.

Malezija je svoje gospodarstvo razvila u pretežito industrijsku proizvodnu zemlju s najmodernijom i najnovijom tehnologijom, orjentiranom na izvoz elektroničkih i električnih proizvoda, automobila i širokog asortimana robe za domaće tržište. U posljednje vrijeme, sektor usluga bilježi brz i značajan rast, a naglo je porastao i interes za stranim ulaganjima. Dugoročni strateški plan Vlade je tehnološki transformirati proizvodni sektor od sklapanja uvezenih komponenata, do dizajna i proizvodnje originalnih proizvoda, s ciljem postizanja statusa visoko industrijalizirane zemlje. Vlada je odredila prioritetna područja za napredak proizvodnje, to su: napredni materijali, automatizirana proizvodnja, biotehnologija, mikroelektronika, IT sektor i energetska tehnologija. Cilj Malezije je da postane regionalno središte digitalne ekonomije, odnosno e-trgovine koristeći internet, umjetnu inteligenciju i najnovije tehnologije.

SUMMERY

Malaysia is a country in Southeast Asia that occupies parts of the Malaysian Peninsula and the island of Borneo. Rich in natural resources, and its traditional economic strength rests on goods. It is still an important source of rubber, produces more than half of the world's palm oil and is a net exporter of oil and gas. It is also known for its beaches, rainforests and a mixture of Malay, Chinese, Indian and European cultural influences.

Malaysia has developed its economy into a predominantly industrial manufacturing country with the most modern and up-to-date technology, oriented towards the export of electronic and electrical products, cars and a wide range of goods for the domestic market. Recently, the services sector has been growing rapidly and significantly, and interest in foreign investment has risen sharply. The Government's long-term strategic plan is to technologically transform the manufacturing sector from the assembly of imported components, to the design and production of original products, with the aim of achieving the status of a highly industrialized country. Priority areas for production progress have also been identified, namely: advanced materials, automated production, biotechnology, microelectronics, IT sector and energy technology. Malaysia's goal is to become a regional hub of the digital economy, e-trade using the Internet, artificial intelligence and other new technologies.

SADRŽAJ

	Stranica
ZAVRŠNI ZADATAK.....	I
PREDGOVOR.....	II
SAŽETAK.....	III
SADRŽAJ.....	IV i V
1. UVOD	1
1.1 Predmet i cilj rada.....	1
1.2 Izvori podataka i metode istraživanja.....	1
1.3 Sadržaj i struktura rada.....	1
2. MALEZIJA	2
2.1 Povjesni razvoj.....	2
2.2 Geografski položaj.....	2
2.3 Klima i vegetacija.....	3
2.4 Prirodni resursi.....	4
2.5 Populacija i demografija.....	5
2.6 Politički sustav.....	5
3. GOSPODARSTVO I RAZVOJ	6
3.1 Ekonomska politika.....	6
3.2 Fiskalna politika.....	8
3.3 Monetarna politika.....	10
3.4 Subvencije, kontrola cijena i državni fondovi.....	11
3.5 Utjecaj vlade na ekonomiju.....	12
3.6 Valuta.....	13
3.7 Energetski resursi.....	13
3.8 Oporezivanje.....	15
3.9 Vanjska trgovina.....	16
3.10 Poljoprivredna proizvodnja.....	17
3.11 Industrijski sektor.....	18
3.12 Sektor usluga.....	19
3.13 Turističke usluge.....	20
3.14 Infrastruktura.....	20
3.15 Slobodna trgovina i sporazumi.....	21
3.16 Investicije.....	23

3.17 Ekonomsko okruženje.....	24
3.18 Najveće malezijske tvrtke.....	25
4. EKONOMSKI POKAZATELJI.....	26
4.1 Bruto domaći proizvod (BDP).....	26
4.2 BDP po stanovniku.....	28
4.3 Radna snaga i stopa nezaposlenosti.....	29
4.4 Ekonomski rast.....	30
4.5 Stopa inflacije.....	31
4.6 Javne financije.....	32
4.7 Izvoz i uvoz.....	34
4.8 Ocjena poslovanja (Doing business).....	35
4.9 Ocjena kreditne sposobnosti.....	36
4.10 Kreditna procjena rizika.....	36
4.11 Indeks globalne konkurentnosti.....	38
4.12 Zeleni ekonomski pokazatelji.....	39
4.13 Proizvođački potrošački pokazatelji.....	40
4.14 Indeks globalnih vještina.....	42
4.15 Ginijev koeficijent.....	43
4.16 Indeks ljudskog razvoja (HDI).....	44
5. REFORME I PLANOVI ZA BUDUĆNOST.....	45
6. USPOREDBA GOSPODARSTAVA.....	47
6.1 Usporedba Malezija sa R. Hrvatskim gospodarstvom.....	47
6.2 Usporedba s ekonomijom EU.....	49
7. ZAKLJUČAK.....	52
8. LITERATURA.....	55
9. POPIS SIMBOLA.....	59
10. PRILOZI.....	60
10.1. Popis tablica.....	60
10.2. Popis grafikona.....	62

1. UVOD

1.1 Predmet i cilj rada

Predmet ovog rada je obrada gospodarstva Malezije sa svim njenim posebnostima. Kriteriji za obradu teme odnose se na opće poznate svjetske kriterije u ocjenjivanju uspješnosti ekonomija država i opće poznatih i strukovno priznatih ekonomskih parametara za ocjenjivanje ekonomske uspješnosti gospodarstva. U konkretnom slučaju radi se o ekonomiji koja se u zadnjih desetak godina rapidno razvija i usvaja nova znanja i najmodernije tehnologije u smjeru prema tzv. digitalnoj ekonomiji. U ovom radu analiziraju se parametri kontinuiranog ekonomskog napredka Malezije, te je napravljena usporedba ekonomskih parametara zemljama iz okruženja, EU i RH.

1.2 Izvori podataka i metode istraživanja

Izvori podataka koji će se koristiti u izradi ovog rada su javno dostupni dokumenti, brošure, izvješća, prezentacije i ostali podaci iz službenih državnih i statističkih izvora. Prilikom izrade ovog rada posebna pažnja će se pokloniti vjerodostojnosti i relevantnosti izvora informacija.

Metoda istraživanja podrazumijeva niz postupaka koji se provode u svrhu prikupljanja, obrađivanja i interpretacije prikupljenih podataka, te donošenja zaključka koji isključuju mogućnost pogreške. Zbog toga znanstvene metode koje se primjenjuju imati će karakteristiku objektivnosti, ponovljivosti i mogućnost kontrole. Tijekom izrade rada koristiti će se metoda zapažanja, metoda prikupljanja podataka, deskriptivna metoda, metoda analize i metoda sinteze prikupljenih podataka.

1.3 Sadržaj i struktura rada

Početak rada posvećen je povijesnom, geografskom, prirodnom i društvenom razvoju Malezije. Sljedeće poglavlje odnosi se na gospodarstvo i gospodarski razvoj, te sve relevantne ekonomske čimbenike koji predstavljaju ukupan razvoj Malezije. U poglavlju ekonomskih pokazatelja daje se pregled i analiza ekonomskih parametara za ocjenu uspješnosti Malezijskog gospodarstva. Nastavno, gospodarstvo Malezije biti će uspoređeno s gospodarstvom EU i RH. Na kraju slijedi zaključak, te popis literatura i priloga koji su korišteni prilikom izrade ovog rada.

2. MALEZIJA

2.1 Povijesni razvoj

Prema arheološkim dokazima ljudske naseobine u Maleziji datiraju iz perioda od oko prije 40.000 godina. Prvim stanovnicima Malajskog poluotoka se smatraju Negritosi. Trgovci i doseljenici iz Indije i Kine stigli su na ovo područje u prvom stoljeću, uspostavili trgovačke luke i osnovali primorske gradove tijekom drugog i trećeg stoljeća. Veći dio teritorije je u periodu između 7. i 13. stoljeća bio pod vlašću moćnog carstva sa Sumatre, Srivijaye. Određenu kontrolu nad Malajom imali su hinduska država s Jave, Majaphit i tadašnji Sijam. 1511. godine Maleziju su osvojili Portugalci, a 1641. godine nastupa era snažnog nizozemskog utjecaja nakon što su Maleziju zauzeli Nizozemci. Nakon povlačenja Nizozemaca 1824. godine Penan, Melaka i Singapur ujedinjeni su u naselja tjesnaca kojima je iz Indije vladala Velika Britanija. Tijekom kasnog 18. i 19. stoljeća, Velika Britanija je osnovala kolonije i protektorate na području sadašnje Malezije. Japan ih je okupirao između 1942. do 1945. godine. Teritorije na Malajskom poluotoku su prvi put ujedinjene u Malajsku uniju 1946. godine. Dvije godine kasnije restrukturirana je kao Federacija Malaya, a nezavisnost ostvaruje 31. kolovoza 1957. godine. Malaya se ujedinjuje sa Sjevernim Borneom, Sarawakom, i Singapurom 16. rujna 1963. godine, a nova država se naziva Malezija. Utemeljenju Malezijske Federacije najviše se protivila susjedna Indonezija koja je do 1967. godine vojno i logistički podupirala protuvladine gerilske jedinice. S obzirom na nacionalnu raznolikost kineskog Singapura, ne čudi što je ovaj grad već 9. kolovoza 1965. godine sporazumno istupio iz federacije. U razdoblju od druge polovice 1960-ih do druge polovice 1990-ih godina Malezijska je Federacija proživljavala snažan gospodarski napredak.

2.2 Geografski položaj

Malezija je država jugoistočne Azije s ukupnim kopnom od 330.803 km². Ona je 67. najveća zemlja na svijetu. Ima kopnenu granicu s Tajlandom, Indonezijom i Brunejima i pomorsku granicu s Vijetnamom i Filipinima. Smještena je u srcu jugoistočne Azije, između Singapura, Tajlanda i Indonezije, zauzima dio poluotočne Malezije (Malajskog poluotoka) i istočne Malezije (Borneo).

Malezija je federacija koja se sastoji od trinaest država, uključujući devet sultanata (Johor, Negri Sembilan, Penang, Terengganu, Kedah, Pahang, Sabah, Kelantan, Perak, Sarawak, Malacca, Perlis, Selangor) i dva su savezna teritorija (Putrajaya i Kuala Lumpur). Južno kinesko more dijeli državu na dvije odvojene zemljopisne cjeline: Poluotok Malezija ili Zapadna Malezija (Sarawak, Brunei i Sabah), zauzima južni dio Malajskog poluotoka i graniči na sjeveru s Tajlandom, a na jugu sa Singapurom, s kojim je povezana mostom. Jugoistočna Azija, poluotok koji graniči s Tajlandom i sjevernom trećinom otoka Borneo, a graniči s Indonezijom, Brunejem i Južnokineskim morem, južno od Vijetnama.

Zemlja je strateški smještena duž tjesnaca Malake, glavne morske rute koja povezuje daleki istok s Azijom, Europom i Bliskim istokom. Obale poluotoka su dužine od oko 1.931 km, a luke se nalaze samo na njenim zapadnim obalama. Imaju ukupno sedam glavnih saveznih luka, od kojih su dvije svrstane u najprometnije pretovarne luke na svijetu. Malezija je poznata po svojim plažama, prašumama i mješavinama malajskog, kineskog, indijskog i europskog kulturnog utjecaja.

2.3 Klima i vegetacija

Malezija posjeduje ekvatorijalnu klimu. To je zemlja sa prelijepim sunčanim plažama kao i prašumama starijim od Amazonije. Malezija je mega raznolika i dom je 20% svjetskih životinjskih vrsta. Malezija je bogata zemlja vodnim resursima jer prima velike količine kišnih oborina godišnje. Kišni period traje od ožujka do travnja i od listopada do studenog, ali se kiša može javiti i u bilo koje doba godine.

U nizinama se srednja temperatura kreće između 22 i 32°C, a u planinama od 13 do 27°C. Klima u Maleziji odlikuje se relativno visokim temperaturama (prosječna maksimalna dnevna je 32-34°C, noćna oko 23-25°C), a sunce je izuzetno jako jer se radi o područjima oko ekvatora. Općenito, suhi period je od svibnja do rujna.

Relativna vlaga zraka vrlo je visoka oko 98% ujutro, a oko 65% poslijepodne. Prosječna je godišnja količina oborina 2540 mm, a u planinskom području i do 5000 mm.

Malezija je jedna od 17 zemalja s najraznolikijim prirodnim obilježjima na svijetu i s velikim brojem endemskih vrsta.

2.4 Prirodni resursi

Malezija je zemlja koja je bogata mnogobrojnim prirodnim resursima u područjima kao što su poljoprivreda, šumarstvo i minerali. Bogata je mineralnim sirovinama, a rudarstvo, uključujući vađenje nafte čini značajan dio BDP-a, iako zapošljava samo mali dio radne snage. Glavne metalne rude su kositar, boksit (aluminij), bakar i željezo, a još se iskapaju i mangan, antimon, živa i zlato.

U poljoprivrednom sektoru, Malezija je jedan od glavnih izvoznika prirodne gume i palminog ulja, koji zajedno s drvom i drvenim proizvodima, kakaom, paprom, ananasom i duhanom dominiraju rastom industrijskog sektora.

Biljni pokrov vrlo je bujan, tu su i stalno zelene tropske šume. U nižim predjelima prevladava prašuma (tvrdo tropsko drveće, palme, paprati); u močvarama uz riječne obale raste bambus. Uz zapadnu obalu poluotoka i obale Bornea prostiru se mongrove. U višim je planinama subtropska uvijek zelena vegetacija. Planine su bogate šumom i uglavnom se sastoje od granitnih i drugih magnatskih stijena.

Riječna je mreža dobro razvijena; glavna je rijeka Pahang u istočnom dijelu poluotoka, u Sarawaku je najdulja Rajang, a u Sabahu Kinabatangan. Rijeke su plovne u donjem toku, a na Borneu su one gotovo jedine prometnice prema unutrašnjosti otoka. Najveće je prirodno jezero Tasik Bera na sjeveru Malajškoga poluotoka. Duljina obale u Maleziji je 8.840 km.

Kako bi se zadovoljila potražnja za čistom vodom, opskrba sirovom vodom izravno iz rijeka i skladišnih brana, tu su obnovljivi vodni resursi koji čine 580 kubičnih km.

Iskrcaji morske ribe u 2018. godini iznosili su 1,48 milijuna tona za 0,02 milijuna tona u odnosu na 2014. Dok je proizvodnja iz akvakulture u 2018. godini iznosila 0,40 milijuna tona.

Vrijednost rudarstva nafte i prirodnog plina u 2017. godini zabilježila je 114,8 milijardi MYR (lokalna valuta- malezijski ringit) uz prosječnu godišnju stopu rasta od 7,8%. Ekstrakcija skupine sirove nafte i prirodnog plina zabilježila je najveću dodanu vrijednost u iznosu od 107,7 milijardi MYR u 2017. godini u usporedbi s 92,3 milijarde MYR u 2015. godini.¹

¹ Department of statistics Malaysia, Annual economic statistics 2018– Mining of petroleum and natural gas 2015-2017., https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=96&bul_id=T1NYUmJQUEhycGpIR2VXbi9mSzV0UT09&menu_id=TXdvYTIvQXVITFhVOUJ6NVVESVBNUT09 ; (12.09.2020.)

Kositar (*Sn*) i nafta dvije su glavne mineralne sirovine od najvećeg značaja u malezijskoj ekonomiji. Malezija je nekada bila najveći svjetski proizvođač kositra sve do globalne propasti tržišta. Nafta i prirodni plin postali su okosnica sektora vađenja minerala. Eksploatira se i rezani kamen poput granita, kao i mramorni blokovi i ploče.

2.5 Populacija i demografija

Malezija ima etnički raznoliko stanovništvo, a sastoji se od malajskih, kineskih, indijskih i starosjedilačkih naroda. Iako je službeni jezik Bahasa Malezija, većina poslova odvija se na engleskom jeziku, a u upotrebi su još i kineski, kantonski, mandarinski, hokkien, hakka, hainan, foochow, tamilski, telugu, malajalam, panjabi, tajlandski. Malezija ima 134 živa jezika (112 autohtonih jezika i 22 neautohtona jezika) a u Istočnoj Maleziji postoji nekoliko starosjedilačkih jezika, najrašireniji su Iban i Kadazan. Najveće etničke skupine su: Malezijski autohtoni narod (62%), Kinezi (20,6%) i Indijci (6,2%), ostali (11,2%). Multikulturalni kontekst čini Maleziju vrlo bogatim i višejezičnim društvom, s različitim religijama, hranom, kulturom i običajima.

Malezija je Islamska država koja je uspjela uravnotežiti vjerski fundamentalizam s pragmatizmom u primjeni svojih zakona i poslovnog okruženja.

Broj stanovnika Malezije u 2020. godini procjenjuje se na 32,73 milijuna ljudi, a udio gradskog stanovništva je 76,5%. Malezija je 44. najnaseljenija država svijeta.

Podaci o stanovništvu:

32,73 - milijuna stanovnika u prvom kvartalu 2020. godine

115,439 - živorođenih u prvom kvartalu 2020. godine

43,226 - smrtnih slučajeva u prvom kvartalu 2020. godini²

2.6 Politički sustav

Malezija se administrativno dijeli na trinaest država i tri federalne teritorije. Jedanaest država i dvije federalne teritorije se nalaze na Malajskom poluotoku dok se preostale dvije države nalaze na otoku Borneo, a preostali federalni teritorij sastoji se od otoka koja se nalaze u blizini Bornea. Svaka država je dalje podijeljena na okruge koji se zatim dijele na „*mukime*“. Okruzi država Sabah i Sarawak su grupirani u divizije.

² Department of statistics Malaysia – Population & demography- Demographic Statistics First Quarter 2020, Malaysia https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/ctwoByCat&parent_id=115&menu_id=L0pheU43NWJwRWVVSZkiWdzQ4TlhUUT09; (12.09.2020.)

Malezija ima saveznu parlamentarnu monarhiju u kojoj kralja biraju svakih pet godina iz reda devet nasljednih vladara sultanata. Uloga kralja uglavnom je ceremonijalna, a izvršna vlast dodijeljena je premijeru i kabinetu. Premijer je šef vlade i ima izvršne ovlasti koje uključuju provedbu zakona i vođenje svakodnevnih poslova zemlje. Vlada imenuje premijera iz redova članova parlamenta uz suglasnost vladajućeg vijeća. Izvršnu vlast obavlja kabinet, sastavljen iz redova zastupnika parlamentarne većine. Zakonodavnu vlast obnaša dvodomni parlament, što ga čine Senat i Zastupnički dom. Senat ima 70 zastupnika (senatora), od kojih 26 delegiraju države (trinaest federalnih jedinica), a 44 su imenovani senatori koje imenuje kralj na preporuku premijera, a mandat je senatora šest godina. Zastupnički dom ima 219 zastupnika, koje građani biraju izravno na općim izborima, na razdoblje od pet godina.

Država je administrativno podijeljena na 16 federalnih jedinica, i to 13 država i 3 savezna teritorija. Svaka država ima svoj ustav, parlament i izvršnu vlast. Savezni sud ima najvišu sudbenu vlast u državi.³

Sve poluotočne malezijske države imaju nasljedne vladare (koji se obično nazivaju sultanima), osim Melake (Malaka) i Pulau Pinanga (Penang). Te dvije države, uz Sabah i Saravak u Istočnoj Maleziji, imaju guvernere koje imenuje vlada, a ovlasti državnih vlada ograničene su saveznim ustavom.

Zakonodavni sustav Malezije temelji se na engleskom općem pravu, islamskom (šerijatskom) pravu i običajnom pravu. Zakonodavna vlast podijeljena je između saveznog i državnog zakonodavstva. Svaka država ima svoju vladu, kabinet s izvršnom vlašću i zakonodavno tijelo koje se bavi pitanjima koja nisu rezervirana za savezni parlament. Sadašnji politički lideri su Vrhovni poglavar ili Kralj Sultan Abdullah of Pahang (od 31. siječnja 2019.) i Premijer Muhyiddin Yassin (od 01. ožujka 2020.).

3. GOSPODARSTVO I RAZVOJ

3.1 Ekonomska politika

Malezija ima novo industriranu tržišnu ekonomiju koja je relativno otvorena i orijentirana na državu. Tranzicija Malezije iz stanja niskog i gornjeg srednjeg dohotka dogodila se paralelno s revolucijom mikroelektronike. Rast bruto domaćeg proizvoda

³ Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2020. Pristupljeno 2. 5. 2020. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?ID=38400> ; (12.09.2020.)

(BDP) iznosio je u prosjeku 6,3% godišnje tijekom 1960 do 2016. Kroz to razdoblje, vlada je provodila ambiciozne razvojne politike, potičući uspon novih industrija i omogućujući zemlji da napreduje prema globalnim lancima vrijednosti. Na nacionalnoj razini, vlada je usvojila politike namijenjene promicanju makroekonomske stabilnosti, poboljšanju poslovne i investicijske klime, poticanju razvoja ljudskog kapitala i poticanju inovacija. Na razini sektora, vlada je nastojala poboljšati učinkovitost tržišta ulaznih i izlaznih proizvoda, podržati rast dinamičnog sektora usluga i povećati zalihe ljudskog kapitala ulaganjem u vještine i poticanjem većeg sudjelovanja žena u radnoj snazi. Kreatori politika sada se suočavaju s izazovom ubrzanja strukturne transformacije radi povećanja produktivnosti, promicanja diverzifikacije i poboljšanja međunarodne konkurentnosti u srednjoročnom razdoblju. Malezijski ekonomski temelji ostaju snažni, a institucionalni okvir pogoduje rastu produktivnosti. Zemlja se može pohvaliti učinkovitim sustavima zaštite vlasničkih prava i provođenja ugovora. Stopa inflacije je stabilna i u skladu sa regionalnim standardima, a naponi za fiskalnu konsolidaciju doveli su do smanjenja proračunskog deficita. Postoje makroekonomski i fiskalni rizici, što se odnosi na relativno visoke dužničke i potencijalne obveze, uz to radna snaga u zemlji nije dovoljno pripremljena koliko bi mogla napredovati u području digitalne ekonomije.

Prepoznajući ove izazove, Vlada je izradila „11. Malaysia Plan 2016.–2020.“ koji uključuje nekoliko ciljeva vezanih za produktivnost, uključujući jačanje godišnjih stopa rasta faktora produktivnosti (*Total Factor Productivity*- TFP) i produktivnosti rada sa 2,6% na 3,7%, od 2016. do 2020. godine.⁴ Ostvarenje Vladinih planova ključno je za uspostavljanje digitalne ekonomije kao nositelja rasta u gospodarstvu utemeljenom na znanju i inovacijama.

Što se tiče gospodarstva, očekuje se da će se veličina bruto domaćeg proizvoda (BDP) povećati u 2030. godina na 2,6 trilijuna MYR u odnosu na 1,4 trilijuna MYR 2020. godine. Očekuje se da će se 2030. godine BDP po glavi stanovnika povećati više nego dvostruko 117,260 MYR u usporedbi s 54,890 MYR u 2020. godinom. Gospodarstvom će dominirati aktivnosti koje zahtijevaju znanje i velike dodane vrijednosti, stvarajući nova radna mjesta do 2030. godine više od 40% ukupne zaposlenosti činit će kvalificirani radnici u usporedbi s oko 35% u 2020. godini.⁵

⁴ Economic Planning Unit, Eleventh Malaysia Plan: 2016–2020, <https://www.epu.gov.my/sites/default/files/Speech.pdf> ; (12.09.2020.); točka 104.,str.19

⁵ Eleventh Malaysia Plan – Chapter 10: Malaysia beyond 2020; Profile of Malaysia post – 2020.; <https://www.epu.gov.my/sites/default/files/Chapter%2010.pdf> ; (12.09.2020.), str. 10-4

3.2 Fiskalna politika

Malezija provodi programe fiskalnih reformi čiji je cilj postizanje uravnoteženog proračuna do 2020. godine. Fiskalna politika Vlade podupire gospodarski rast, nastavak fiskalne konsolidacije za zdrave javne financije i održivo upravljanje dugom i obvezama.

Vlada je posvećena snaženju upravljanja izloženošću svojih dugova i obveza kako bi osigurao dugoročna održivost duga. S tim u vezi, i dalje su se provodile reforme fiskalnog upravljanja uspostava posebnog parlamentarnog odbora za upravljanje proračunom i dugom Odbor za nadzor izloženosti državnih financija i obveza.

Pa je tako cilj proračunskog deficita za 2019. godinu bio je ukupni deficit smanjen na 3,4% BDP-a sa 3,7% u 2018. Niži fiskalni deficit je postignut na temelju višeg od očekivanog poreza na promet i poreza na usluge (SST) prikupljanje, podržano stabilnom domaćom potrošnjom i racionalizacijom izdataka. Vlada je također isplatila više od 80% nepodmirenog poreza na dohodak i povrat poreza na robu i usluge (GST) iz povjereničkog fonda povrata poreza nakon provjere i postupak revizije.

Vlada je postigla svoj cilj fiskalnog deficita od 3,4% BDP-a ili 51,5 milijardi RYM u 2019. godine. Prihodi savezne vlade porasli su za 13,5% na 264,4 milijarde RYM.

U međuvremenu, ukupno rashodi su zabilježili 317,5 milijardi RYM, s operativnim rashodima (OE) koji su se povećali za 14% 263,3 milijarde RYM, dok se troškovi za razvoj (DE) smanjuju za 3,4% na 54,2 milijarde RYM.

Razinom duga Vlada i dalje upravlja ispod određene granice od 55% BDP-a. Na kraju 2019. godine dug savezne vlade iznosio je 793 milijarde RYM ili 52,5% BDP, a krajem 2018. godine iznosio je 741 milijarda RYM, odnosno 51,8%.⁶

Na kraju 2019. godine, državni kredit Malezije ocjena je ponovno potvrđena na A- / A3 sa stabilnom izgledi glavnih agencija za kreditni rejting, naime Fitch, Moody's i S&P Global. Nadalje, MMF je prepoznao vladine napore prema srednjoročnim planovima fiskalne konsolidacije. Radi postizanje veće učinkovitosti u upravljanju javnim financijama Vlada je donjela i Zakon o fiskalnoj odgovornosti.

⁶ Ministry of finance Malaysia– Fiscal updates 2019 ; <https://www1.treasury.gov.my/index.php/en/fiscal-economy/fiscal-updates.html>; (12.09.2020.) ; str. 1,2 i 3

Tablica 01. Fiskalni rashodi Vlade Malezije za Q2.2020. i Q1.2020.

Malezijska vlada	Q2.2020.	Q1.2020.	Najveći	Najniži	Mjerna jedinica
<i>Državni dug prema BDP-u</i>	51.80	50.70	80.74	31.80	%
<i>Vladin proračun</i>	-3.20	-3.70	2.40	-6.70	% od GDP
<i>Vrijednost državnog proračuna</i>	-8177.00	-17215.10	11959.00	-17215.10	MYR Milion
<i>Vladina potrošnja</i>	40364.00	40525.00	54451.00	12420.00	MYR Milion
<i>Prihodi države</i>	56449.40	45321.50	69866.00	2735.00	MYR Milion
<i>Fiskalni izdaci (rashodi)</i>	64626.40	62536.60	69772.40	2759.00	MYR Milion
<i>Vojni izdaci</i>	3208.00	3495.00	4344.00	169.00	USD Milion
<i>Kreditni rejting</i>	Standard&Poor/ Moodys/ Fitch A+/ A3/ A-				Gornja srednja ocjena

Izvor: Trading economics – Malaysia fiscal expenditure; <https://tradingeconomics.com/malaysia/fiscal-expenditure>; (12.09.2020.)

Fiskalni izdaci u Maleziji porasli su na 64626,40 MYR milijuna u drugom tromjesečju 2020. godine sa 62536,60 MYR milijuna u prvom tromjesečju 2020. godine.

Očekuje se da će fiskalni izdaci u Maleziji do kraja ovog tromjesečja iznositi 52900,00 milijuna MYR, prema globalnim makro modelima Trading Economics i očekivanjima analitičara. Fiskalni izdaci u Maleziji iznositi 60000,00 milijuna MYR za 12 mjeseci. Dugoročno se predviđa da će fiskalni izdaci Malezije kretati oko 62100,00 MYR milijuna u 2021. godini i 63100,00 MYR milijuna u 2022. godini, prema sadašnjim ekonometrijskim modelima.

Očekuje se da će državni dug prema BDP-u u Maleziji doseći 53,00% do kraja 2020. godine, prema globalnim makro modelima Trading Economics i očekivanjima analitičara. Dugoročno se predviđa da će se dug Malezije prema BDP-u kretati oko 55,00% 2021. godini i 54,00% 2022. godini, prema sadašnjim ekonometrijskim modelima.

Državni dug prema BDP-u u Maleziji u prosjeku je iznosio 48,60% od 1990. do 2018., dosegovši najvišu razinu od 80,74% u 1990. godini i rekordno nisku od 31,80% u 1997. godini.⁷

⁷ Ministry of finance Malaysia – Fiscal outlook and federal Government revenue estimates 2020, Section 1 Fiscal Policy overview; https://www1.treasury.gov.my/pdf/budget/budget_info/2020/revenue/section1.pdf; (07.05.2020.); str.83, 88 i 90

3.3 Monetarna politika

Kuala Lumpur je centar financijskog sektora Malezije i nalazi se na 45. mjestu u svijetu prema Indeksu globalnih financijskih centara.⁸ Trenutno u Maleziji posluju 27 komercijalnih banaka (8 domaćih i 19 stranih), 16 islamskih (10 domaćih i 6 stranih), 15 investicijskih banaka (sve domaće) i 2 druge financijske institucije (obje domaće). Najveće banke u malezijskom financijskom sektoru su Maybank, CIMB, Public Bank Berhad, RHB Bank i AmBank.

Multilateralna razvojna banka (MDB) međunarodna je financijska institucija koju angažiraju pojedine države s ciljem poticanja ekonomskog razvoja, posebno u siromašnijim zemljama. Malezija je član pet institucija: World Bank Group (WBG), Međunarodni monetarni fond (MMF), Azijska razvojna banka (ADB), Islamska razvojna banka (IsDB), i Azijska investicijska banka za infrastrukturu (AIIB).

Aktivno sudjelovanje Malezije u WBG, MMF-u, ADB-u, IsDB-u i AIIB-u osigurava predanost i suradnju na postizanju održivog i uravnoteženog rasta. Angažman multilateralne razvojne banke omogućava bolju koordinaciju politika, naknadno proširivanje i produbljivanje ekonomske integracije između Malezije i zemalja članica. Malezija je također iskoristila strateško partnerstvo s tim institucijama za poboljšanje kapaciteta nacije kroz razmjenu znanja i ekspertize sa zemljama članicama, što je bitno doprinijelo da zemlja ostvari svoju viziju transformacije prema postanku visoko razvijene ekonomije s visokim dohotkom.

Malezija sudjeluje i u namjeri da pomogne najmanje razvijenim zemljama, u duhu suradnje jug-jug, budući da su zemlje ASEAN-a također članice većine ovih multilateralnih razvojnih banaka i u duhu prosperiteta svojih susjeda, Malezija dodatno ojačava svoju prisutnost suradnjom po pitanju izmjene znanja i poslovnog iskustva na obostranu korist unutar zemalja regije.

Malezijska vlada je pretvorila glavni grad države Kuala Lumpur u glavno financijsko središte u nastojanju da poveća svoj profil i potakne veću međunarodnu trgovinu i investicije izgradnjom. Vlada vjeruje da će ovaj pristup Maleziji da se natječe s regionalnim financijskim supersilama kao što su Singapur i Hong Kong, koristeći utjecaj na brzo rastućem islamskom financijskom tržištu.

⁸ The global financial centers Index 26- Septembar 2019.
https://www.longfinance.net/media/documents/GFCI_26_Report_v1.0.pdf; (11.05.2020.), str.6

3.4 Subvencije, kontrola cijena i državni fondovi

Malezijska Vlada subvencionira i kontrolira cijene na mnogim bitnim stavkama kako bi cijene bile niske. Cijene predmeta poput palminog ulja, ulja za kuhanje, benzina, brašna, kruha, riže i ostalih ostataka drže se pod tržišnim cijenama kako bi se troškovi života održali niskim. Vladini planovi u velikoj mjeri su fokusirani na ubrzanje rasta gospodarstva selektivnim ulaganjem u selektivne sektore gospodarstva i izgradnju infrastrukture za podršku navedenim sektorima.

Vlada posjeduje i upravlja s nekoliko državnih komercijalnih fondova koji ulažu u lokalne tvrtke, ali i u strane kompanije. Jedan takav fond je „Khazanah Nasional Berhad“ koji je osnovan 1993. godine, a na dan 31. prosinca 2019. posjeduje imovinu u neto vrijednost od 71,1 milijardu MYR (16,29 milijarda USD).⁹ Fond ulaže u velike kompanije u Maleziji kao što su CIMB u bankarskom sektoru, UEM grupa u građevinskom sektoru, Telekom Malezije i Axiata u komunikacijskoj industriji, Malezijske zračne luke i Malaysia Airlines u zrakoplovnoj industriji, kao i Tenaga Nasional u energetici.

Drugi fond koji je u vlasništvu malezijske vlade osnovan je 1951. godine i zove se Employees Provident Fund (EPF), koji je mirovinski fond i koji je u 2018. godini stekao investicijsku imovinu u iznosu od 822,21 milijardi MYR (188,36 milijarde USD), što ga čini četvrtim najvećim mirovinskim fondom u Aziji i sedmim najvećim u svijetu.¹⁰ Poput Khazanah Nasional, EPF investira i ponekad posjeduje nekoliko velikih tvrtki u Maleziji, poput RHB banke. Investicija EPF-a raznolika je u više sektora, sa oko 40% njihovog ulaganja je u sektoru usluga.

Državna investicijska sredstva poput Khazanah Nasional Berhad, fonda za osiguranje zaposlenika i Permodalan Nasional Berhad investiraju u, a ponekad i posjeduju velike tvrtke u glavnim sektorima malezijske ekonomije.

Permodalan Nasional Berhad glavni je upravitelj fondova koji kontrolira malezijska vlada. On nudi fondove zajamčenog kapitala, poput Amanah Saham Bumiputera i Amanah Saham Wawasan 2020., koji su otvoreni za malezijske građane. U 2018. godini investicijsku imovinu u iznosu od 298,5 milijardi MYR (68,38 milijarde USD).¹¹

⁹ Khazanah Nasional berhad - KHAZANAH ANNUAL REVIEW 2020 ; <https://www.khazanah.com.my/Media-Downloads/News-Press-Releases/2020/KHAZANAH-ANNUAL-REVIEW-2020> ; (11.09.2020.)

¹⁰ KWSP EPF - The Employees Provident Fund (EPF) – Annual report for 2018 – Our Financials; <https://www.kwsp.gov.my/documents/20126/974925/7.+Our+Financials.pdf/34e31f8d-6b3e-6557-c1a3-e8c1dc72a790?t=1564377639847> ; (11.09.2020.)

¹¹ Permodalan Nasional Berhad; <http://www.pnb.com.my/pdf/annualreport/2018/PNB%20AR2018.pdf> ;(11.09.2020.); str.14

3.5 Utjecaj vlade

Malezija je zemlja s gornjim srednjim dohotkom, transformirala se 1970-ih godina iz proizvođača sirovina u multi-sektorsko gospodarstvo. Pod sadašnjim vodstvom premijera, Malezija namjerava postići status visokog dohotka do 2020. godine privlačenjem ulaganja u visoku tehnologiju, industrije i usluge temeljene na znanju. Premjerov program ekonomske transformacije niz je projekata i mjera politike namijenjenih ubrzanju gospodarskog rasta zemlje. Vlada poduzima korake za liberalizaciju odabranih podsektora usluga. Svakako treba uzeti u obzir okolnost da je Malezija kao i druge države iz okruženja osjetljiva na pad svjetskih cijena roba ili opće usporavanje globalne gospodarske aktivnosti. U fokusu vlade je borba protiv smanjenja korupcije i poboljšanja životnog standarda građana.

Vlada nastavlja napore na jačanju domaće potražnje i smanjenju ovisnosti gospodarstva o izvozu. Domaća potražnja i dalje osigurava gospodarski rast, podržan uglavnom privatnom potrošnjom.

Vlada radi i na suzbijanje korupcije novim zakonom vrlo sličnim britanskom Zakonu o primanju mita iz 2010. godine koji nameće poduzećima odgovarajuće postupke za sprečavanje zaposlenika u korupcijskim postupcima.

Promjene u Vladi s članovima oporbe vodećim ministarstvima usporile su procese donošenja odluka. Radi se i na reorganizaciji i premještanju vladinih agencija u različita ministarstva i preispitivanjem dosadašnje načina rada.

Strane tvrtke u Maleziji mogu se osnovati za pružanje usluga, ali najmanje dva direktora moraju biti u Maleziji sa stalnim prebivalištem. Stranci ne mogu steći određene vrste zemljišta i nekretnina, uključujući nekretnine vrijedne manje od 1 milijuna MYR (oko 240.000 USD), dok velike akvizicije (iznad 20 milijuna MYR) podliježu odobrenju vlade. Strane investicije uglavnom ne podliježu odobrenju vlade, osim u određenim strateškim sektorima kao što su telekomunikacije, zračni promet i distribucijske usluge. Nema diskriminirajućih poreza ili subvencija prema strancima. Stranci imaju pristup tržištu javnih nabava, ali lokalni dobavljači preferiraju cijene iznad određenih pragova.

U telekomunikacijskom sektoru, sudjelovanje stranog kapitala je ograničeno na 70% i podliježe neto ekonomskim koristima. Strana ulaganja u ovaj sektor moraju biti odobrena od Ministarstva unutarnje trgovine i potrošača. U pravnim službama, strancima nije dopušteno osnivanje odvjetničkih ureda ili predstavništva u Maleziji za

domaće pravo, a strani stručnjaci moraju se lokalno kvalificirati za praksu malezijskog prava.

Inovacije i usvajanje tehnologije oslanjaju se na pristup znanju i na mreže, ljude, robu i usluge koje to znanje nose širom svijeta. U tom bi kontekstu Malezija ima korist od otvorenijih tržišta za trgovinu uslugama.¹²

3.6 Valuta

Malezijski ringgit, ISO 4217: MYR je službeno sredstvo plaćanja u Maleziji. Označava se lokalno simbolom RM a dijeli se na 100 sena (centa). Riječ ringgit zastarjeli je izraz za "nazubljen" na malajskom jeziku i izvorno se upotrebljavao za nazubljene rubove srebrnih španjolskih dolara koji su široko kružili tim područjem tijekom portugalske kolonijalne ere 16. i 17. stoljeća. Malezijski ringgit je uveden 1975. godine, kada je zamijenio malezijski dolar, i to u omjeru 1:1. U optjecaju su kovanice od 5, 10, 20 i 50 sena, i novčanice od 1, 5, 10, 20, 50 i 100 ringgita. U modernoj upotrebi ringgit se koristi gotovo isključivo za valutu. Ringgit izdaje Bank Negara Malaysia, središnja banka Malezije. Osim Malezije neslužbeni korisnici valute su i Indonesia, Philippines, Thailand i Vietnam.

Simbol: RM ili RYM

Novčanice apoeni: RM1, RM5, RM10, RM20, RM50, RM100

Rijetko se koristi i apoeni: RM2, RM60, RM600

Kovanice su od: 5, 10, 20, 50 sen

Prema podacima Bank negara Malaysia srednji tečaj za 1USD = 4,1565 MYR dok je za 1 EUR = 4,9186 MYR (na dan 11.09.2020.).¹³

3.7 Energetski resursi

Energetsku politiku Malezije utvrđuje malezijska Vlada koja se bavi pitanjima proizvodnje, distribucije i potrošnje energije. Ministarstvo električne energije i plina djeluje kao regulator, dok ostali sudionici u energetskom sektoru uključuju tvrtke za opskrbu energijom i usluge, istraživačke i razvojne institucije i potrošače.

Malezija je drugi po veličini proizvođač nafte u jugoistočnoj Aziji, nakon Indonezije. Skoro sva nafta Malezije dolazi s priobalnih polja. Kontinentalni pojas podijeljen je u tri

¹² OECD - Services Trade Restrictiveness Index Country Note: Malaysia; 28. Januar 2020; <https://www.oecd.org/countries/malaysia/oecd-stri-country-note-malaysia.pdf> (13.09.2020.)

¹³ Bank Negara Malaysia - https://www.bnm.gov.my/index.php?ch=statistic&pg=stats_exchangerates , (11.09.2020.)

proizvodna bazena: Malezijski bazen, obalna poluotočna Malezija u zapadnom području, te bazeni Sarawak i Sabah u istočnoj regiji. U siječnju 2017. godine Malezija je držala zalihe nafte od 3,6 milijardi barela, što je četvrta po veličini azijsko-pacifička rezerva nakon Kine, Indije i Vijetnama.

Energetsku politiku u Maleziji određuje i nadzire Jedinica za ekonomsko planiranje i Jedinica za provedbu i koordinaciju, koji izravno izvještavaju Ured premijera. Malezijska nacionalna tvrtka za proizvodnju nafte i plina, Petroliam Nasional Berhad (Petronas), ima ekskluzivno vlasničko pravo na sve projekte istraživanja i proizvodnje nafte i prirodnog plina u Maleziji, a odgovorna je i za upravljanje svim postupcima licenciranja. Malezijske zalihe nafte adekvatne su za opskrbu domaćih potreba i dalje izvoza. Politika malezijske nafte i prirodnog plina povijesno je usmjerena na održavanje pričuvene baze kako bi se osigurala dugoročna sigurnost opskrbe, istovremeno pružajući pristupačno gorivo svom stanovništvu kroz subvencioniranu prodaju goriva. Malezija je bila treći najveći izvoznik ukapljenog prirodnog plina na svijetu nakon Katara i Australije u 2016. godini. Više od polovice Zemaljske rezerve prirodnog plina u zemlji nalaze se u njenim istočnim područjima, pretežno na obali Sarawaka.

Malezija je u siječnju 2017. godine držala 42 trilijuna kubičnih stopa rezervi prirodnog plina i bila je peti najveći vlasnik rezerve prirodnog plina u azijsko-pacifičkoj regiji. Slično kao i u naftnom sektoru, malezijska državna tvrtka Petronas dominira u sektoru prirodnog plina. Tvrtka ima monopol nad svim razvojem prirodnog plina uzvodno, a također ima vodeću ulogu u aktivnostima nizvodno i trgovini ukapljenim prirodnim plinom. Gas Malaysia je najveća elektroenergetska tvrtka za distribuciju prirodnog plina u Maleziji i jedina koja može raditi na poluotoku Maleziji. Malezijska vlada regulirala je cijene prirodnog plina za krajnje korisnike.¹⁴

Proizvodnja rudarskog sektora u veljači 2020. godine porasla je 6,1% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Pozitivan rast posljedica je povećanja indeksa prirodnog plina (12,0%). U međuvremenu se indeks sirove nafte i kondenzata smanjio za 0,5%. Proizvodnja elektroenergetskog sektora povećana je u veljači 2020. godine za 6,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.¹⁵

¹⁴ EIA–U.S. Energy Information Administration; <https://www.eia.gov/international/analysis/country/MYS> ; (04.05.2020.), analysis

¹⁵ Department of statistic Malaysia – Index of industrial production (IPI), Malaysias February 2020. https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=91&bul_id=M3gwWHh5UWJ5cXRvM2RpYlJnWm5udz09&menu_id=SjgwNXdiM0JIT3Q2TDBiWXdkdUVldz09 ; (13.04.2020.)

3.8 Oporezivanje

Porez na dobit primjenjuje se na rezultate poslovanja kompanija u Maleziji. Njezin iznos temelji se na neto prihodu koje kompanije dobivaju tijekom obavljanja svoje poslovne aktivnosti, obično tijekom jedne poslovne godine.

Porez na dohodak prikuplja se od pojedinaca iz različitih izvora prihoda poput rada, mirovina, kamata i dividendi. Primjenjuje se najviša granična stopa poreza na pojedinca.

Od 1. rujna 2018. godine ponovno je uveden porez na prodaju i usluge (SST) u Maleziji. Prema novom SST-u, roba se oporezuje između 5 i 10%, a usluge na 6%. U Maleziji je stopa poreza na promet, porez koji se naplaćuje potrošačima na temelju kupoprodajne cijene određene robe i usluga. Mjerila koja se koriste za stopu poreza na promet odnosi se na najvišu stopu.

Porez stopa socijalnog osiguranja i stopa socijalne sigurnosti u Maleziji za tvrtke je povezan s dohotkom od rada koji se naplaćuje i poduzećima i zaposlenicima. Prikupljanje prihoda od tog poreza pomaže u plaćanju mnogih socijalnih programa, uključujući socijalnu skrb, zdravstvenu zaštitu i mnoge druge beneficije.

Tablica 02. Prikaz poreza i poreznih stopa u Maleziji

Malezijski porezi	Sadašnja %	Prethodna %	Najveća %	Najniža %
<i>Stopa poreza na dobit</i>	24.00	24.00	30.00	24.00
<i>Stopa poreza na dohodak</i>	30.00	28.00	30.00	25.00
<i>Stopa poreza na promet i usluge- STT</i>	10.00	10.00	10.00	6.00
<i>Stopa socijalne sigurnosti</i>	23.00	23.00	25.29	20.00
<i>Stopa socijalne sigurnosti tvrtke</i>	12.00	12.00	13.78	12.00
<i>Socijalna sigurnost za zaposlenike</i>	11.00	11.00	11.50	8.00

Izvor: Trading economics- Tax rate; <https://tradingeconomics.com/malaysia/corporate-tax-rate>; (13.09.2020.), izvorni podaci obrađeni su tablično od strane autora.

Prihodi od stopa poreza na dobit, dohodak, promet, prihodi od stope socijalnog osiguranja, prihodi od stope socijalnog osiguranja važan su izvor prihoda vlade Malezije.

3.9 Vanjska trgovina

Najveći trgovinski partner Malezije je Kina, trgovinski partner ASEAN-a. Drugi najveći trgovinski partner Malezije je Singapur, a Malezija je najveći trgovinski partner Singapura, što čini preko petine ukupne trgovine unutar ASEAN-a. ASEAN daje snažnu predanost u međunarodnoj trgovini i trgovini su 74 sporazuma o dvostrukom oporezivanju i 13 sporazuma o slobodnoj trgovini.

Malezija je 2019. godine izvezla robu u vrijednosti 238,1 milijardi USD širom svijeta. Taj iznos dolara odražava dobitak od 18,9% od 2015. godini, ali pad od -3,7% od 2018. do 2019. godine. Gotovo tri četvrtine, odnosno 72,3% malezijskog izvoza po vrijednosti isporučeno je u azijske zemlje, dok je 11% prodano uvoznicima iz Sjeverne Amerike. Malezija je poslala još 10,4% robe u Europu. Manji postotak otišao je u Oceaniju (3,6%), a vode je Australija i Novi Zeland, Afrika (1,9%), zatim Latinska Amerika (0,8%), isključujući Meksiko, uključujući Karibe. Preko pet petina (84,3%) malezijskog izvoza u 2019. godini isporučeno je prema 15 trgovinskih partnera. Dobitak za najbolje malezijske izvozne kupce od 2018. do 2019. godine bio je ograničen na: Tajvan (rast od 10,9%), Filipini (rast od 5,1%), Sjedinjene Države (rast od 2,7%) i Indija (rast od 0,7%). Vodeće opadanje potrošnje izvozne robe u Maleziju tijekom godine bile su Australija (-16,9%), Hong Kong (-13,1%), Njemačka (-10,5%) i Japan (-8%).¹⁶

Slijedi popis 15 glavnih trgovinskih partnera Malezije koje su uvezle najviše robe iz Malezije prema vrijednosti u USD tijekom 2019. godine. Učešće je prikazano u postocima: Kina (14,2%), Singapur (13,9%); Sjedinjene Američke države (9,7%), Hong Kong (6,7%), Japan (6,6%), Tajland (5,7%), India (3,8%), Tajvan (3,7%), Vijetnam (3,5%), Južna Korea (3,4%), Indonezija (3,1%), Australija (2,9%), Njemačka (2,6%), Nizozemska (2,6%) i Filipini (1,8%).¹⁷

Roba koju Malezija izvozi su: poluvodiči i elektronička oprema, palmينو ulje, nafta i ukapljeni prirodni plin, drvo i proizvodi od drva, palmينو ulje, guma, tekstil, kemikalije, solarni paneli, poluvodiči i elektronička oprema, palmينو ulje, nafta i ukapljeni prirodni plin, drvo i proizvodi od drva, palmينو ulje, guma, tekstil, kemikalije, solarni paneli.

Roba koji Malezija uvozi su: elektronika, strojevi, naftni proizvodi, plastika, vozila, proizvodi od željeza i čelika, kemikalije, elektronika, strojevi, naftni proizvodi, plastika, vozila, proizvodi od željeza i čelika, kemikalije.

¹⁶ World's Top Exports - www.worldstopexports.com/malaysias-top-10-exports/; (13.09.2020.)

¹⁷ World's Top Exports - <http://www.worldstopexports.com/malaysias-top-import-partners/>; (13.09.2020.)

Tablica 03. Podaci o izvozu, uvozu, ukupnoj trgovini i trgovinskoj bilanci (MYR milion)

<i>Godina</i>	<i>Ukupni izvoz MYR</i>	<i>Ukupni uvoz MYR</i>	<i>Ukupna trgovina MYR</i>	<i>Trgovinska bilanca milijarda MYR</i>	<i>Trgov. bilanca milijarda USD</i>
2015	777.355,1	685.778,4	1.463.133,5	91.576,6	20.979,75
2016	786.964,2	698.818,7	1.485.782,8	88.145,5	20.193,70
2017	934.926,8	836.422,2	1.771.349,0	98.504,6	22.566,92
2018	1.003.586,9	879.804,0	1.883.390,9	123.782,9	28.358,05
2019	986.377,1	849.067,3	1.835.444,4	137.309,8	31.457,00

Izvor: Mets online – Malaysia External trade statistic - exports, imports, taotal trade and trade balance; http://trade.stats.gov.my/tradeV2/counter.php?id=1&var=overalldata/MALAYSIA_TRADE_MILLION.xls; (13.09.2020.), izvorna tablica je sublimirana od strane autora

U 2018. godini proizvodnja električnih komponenti i elektronike čini oko 38% izvoza iz Malezije i osigurala blizu 800.000 radnih mjesta.

3.10 Poljoprivredna proizvodnja

Poljoprivreda je važan sektor malezijske ekonomije, doprinosi 12% nacionalnom BDP-u i osigurava zaposlenost za 16% stanovništva. Tri su glavna sektora u poljoprivrednoj proizvodnji: poljoprivreda (usjevi), stoka i ribarstvo.

Tri su glavna usjeva: guma, palmino ulje i kakao koji dominiraju u poljoprivrednom izvozu. Uz ove proizvode, malezijski poljoprivrednici proizvode i voće i povrće za domaće tržište, uključujući banane, kokos, durian, ananas, rižu, rambutan (crveno, ovalno voće uzgajano na istoimenom drvetu u jugoistočnoj Aziji) , i drugo. Malezijska tropska klima vrlo je povoljna za proizvodnju različitog egzotičnog voća i povrća.

Sektor poljoprivrede doprinio je 7,3% (99,5 milijardi MYR) bruto domaćem proizvodu (BDP) u 2018. Palmino ulje najviše je pridonijelo BDP-u poljoprivrednog sektora u 2018. godini sa 37,9%, a slijedila je ostala poljoprivreda (25,1%) stočarstvo (14,9%), ribolov (12,5%), šumarstvo i sječa (6,9%) i guma (2,8%).

Izvoz poljoprivrednog sektora u 2018. godini iznosio je 114,451 milijuna MYR u odnosu na 126,492 milijuna MYR u 2017. godini, smanjen je za 9,5%. Ukupni uvoz procijenjen je na 93.313 milijuna MYR u odnosu na 2017. godini na 95.222 milijuna MYR uz pad od 2,0%. Trgovinska bilanca ovog sektora pokazala je smanjenje od 32,4% sa 31,269 milijuna MYR u 2017.godini, na 21,138 milijuna MYR u 2018. godini.

Proizvodnja glavnih poljoprivrednih kultura (prirodne gume, svježeg voća i palminog ulja), u međuvremenu se smanjila za 18,5% odnosno 3,3% u odnosu na prošlu godinu.

Proizvodnja patki porasla je za 7,8% na 10,0 milijuna MYR -a u 2018. godini, a slijede ih piletina sa 6,4% i kozetina sa 3,6%. Broj ovaca i svinja smanjio za 0,5%.

U ribarstvu ukupni iskrcaji morske ribe u 2018. godini bili su 1.476,9 tisuća tona, što je porast za 0,8% u odnosu na 1.465,1 tisuću tona u 2017.godini. Proizvodnja slatkovodne akvakulture smanjila se za 10,3%, odnosno na 290,9 tisuća tona.¹⁸

Tropske prašume Malezije važan su izvor prihoda. Malezija prodaje trupaca i piljeno drvo u inozemstvo više nego bilo koja druga država i najveći je izvoznik tvrdog drveta.

3.11 Industrijski sektor

Malezijski indeks industrijske proizvodnje (IPI) porastao je u veljači 2020. za 5,8% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Rast u veljači 2020. godine bio je uvjetovan povećanjem indeksa u svim sektorima, indeksa električne energije (6,8%), indeksa rudarstva (6,1%) i indeksa proizvodnje (5,6%). Na godišnjoj osnovi, proizvodnja prerađivačkog sektora u veljači 2020. godine porasla je za 5,6% nakon što je u siječnju 2020. godine zabilježila rast od 2,2%. Glavni podsektori koji su pridonijeli povećanju u veljači 2020.godine bili su nafta, kemikalija i guma i plastični proizvodi (6,3%), nemetalni mineralni proizvodi, proizvodi od osnovnog metala i gotovih metala (6,2%) te proizvodi električne i elektronike (5,1%).¹⁹

Tablica 04. Prikaz Indeksa industrijske proizvodnje (IPI) prema industrijskim granama usporedba sa istim mjesecom prošle godine

Industrijska grana	01mj. 2020.
Hrana, pića i duhan	4,5 %
Nemetali mineralni proizvodi i obrađeni metalni proizvodi	6,2 %
Petrolej, kemikalije, guma i plastika	6,3 %
Tekstil, odjeća, koža i obuća	6,7%
Električki i elektronički proizvodi	5,1 %
Drvo, namještaj, papirni proizvodi i tisak	6,3 %
Transportna oprema i ostali proizvodi	4,9 %
INDEKS INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE (IPI)	5,8 %

Izvor: Department of statistics Malaysia– Index of industrial production, Malaysia Feb. 2020 [https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=91&bul_id=M3gvWHh5UWJ5cXRvM2RpYlJnWm5udz09&menu_id=SjgwNXdiM0JIT3Q2TDBiWXdKdUVldz09](https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=91&bul_id=M3gvWHh5UWJ5cXRvM2RpYlJnWm5udz09&menu_id=SjgwNXdiM0JIT3Q2TDBiWXdKdUVldz09;); (13.09.2020.), tablična obrada podataka od strane autora.

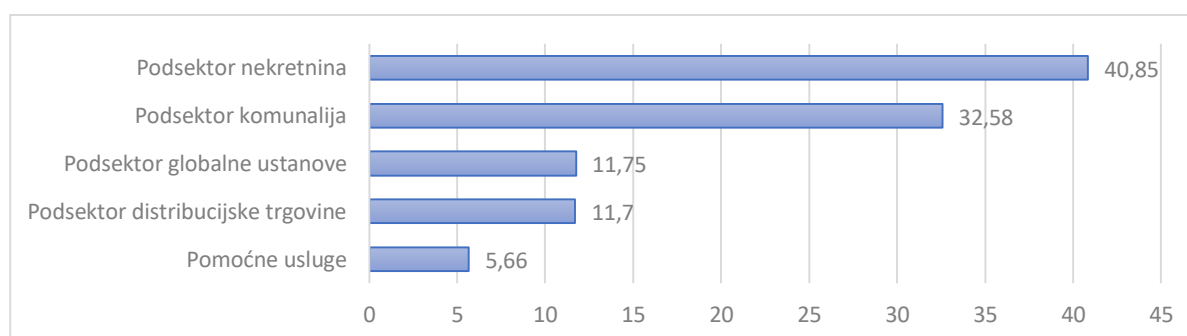
¹⁸ Department of statistics Malaysia – Selected Agricultural indicators, Malaysia 2019.; [https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=72&bul_id=SEUxMEE3VFdBCdJhdUhpZVUxa2pKdz09&menu_id=Z0VTZGU1UHBUt1VJMFipaxRRR0xpdz09](https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=72&bul_id=SEUxMEE3VFdBCdJhdUhpZVUxa2pKdz09&menu_id=Z0VTZGU1UHBUt1VJMFipaxRRR0xpdz09;); (13.09.2020.)

¹⁹ Department of statistic Malaysia – Index of industrial production (IPI), Malaysias February 2020. [https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=91&bul_id=M3gvWHh5UWJ5cXRvM2RpYlJnWm5udz09&menu_id=SjgwNXdiM0JIT3Q2TDBiWXdKdUVldz09](https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=91&bul_id=M3gvWHh5UWJ5cXRvM2RpYlJnWm5udz09&menu_id=SjgwNXdiM0JIT3Q2TDBiWXdKdUVldz09;); (13.09.2020.)

3.12 Sektor usluga

Sektor usluga u Maleziji se sastoji iz: usluge obrazovanja i osposobljavanja, putovanja u zdravstvo (zdravstveni turizam), turističke aktivnosti velike vrijednosti kao što je eko-turizam, zelena tehnologija (obnovljivi izvori energije i uštede u učinkovitost energije), financijske usluge (fondovi za financiranje i banke), kreativna industrija, ICT telekomunikacije i mobilne usluge, gospodarenje otpadom, istraživanje & razvoj, dizajnerske aktivnosti i regionalne operacije (glavni centri, predstavništva i regionalni uredi). Sektor usluga Malezije zapošljava više od 60% radne snage i čini više od polovice njezinog BDP-a. Otvorena i dobro uređena tržišta usluga olakšava pristup informacijama, vještinama, tehnologiji, financiranju i omogućavaju kretanje kvalificirane radne snage. Očekuje se da će uslužni sektor nastaviti rasti do 6,8% godišnje i doprinijeti sa 56,5% BDP-u 2020. godine i osigurati 9,3 milijuna radnih mjesta. Za 2019. godinu, prvih pet odobrenih ulaganja u sektoru usluga bili su podsektor nekretnina s ukupnim prihodima od 40,85 milijardi MYR, komunalije s ukupnim prihodima od 32,58 milijardi MYR, globalne ustanove s ukupnim prihodima od 11,75 milijardi MYR, distribucijska trgovina s ukupnim prihodima od 11,70 milijardi MYR i pomoćne usluge s ukupnim prihodima od 5,66 milijardi MYR. Skupno, ovih pet podsektora predstavljaju 88,6% odobrenih ulaganja u sektoru usluga tijekom razdoblja. Glavni izvori stranih ulaganja u sektoru usluga za 2019. godinu su SAD, Japan, Mauritius, Singapur, NR Kina koje su pridonijele sa 89,6% svojeg ulaganjima u uslužni sektor Malezije.²⁰

Dijagram 01. Prikaz prihoda iz top pet uslužnih podsektora za 2019. godinu u milijardama MYR

Izvor: MIDA – Crafting the future – Malaysia Investment Performance report 2019.; https://www.mida.gov.my/home/administrator/system_files/modules/photo/uploads/20200421151258_MIDA%20IPR%202019%20fullbook_FINAL.pdf ; (13.09.2020.)

²⁰ MIDA – Crafting the future – Malaysia Investment Performance report 2019.; https://www.mida.gov.my/home/administrator/system_files/modules/photo/uploads/20200421151258_MIDA%20IPR%202019%20fullbook_FINAL.pdf ; (13.09.2020.), str. 75, 76 i 77.

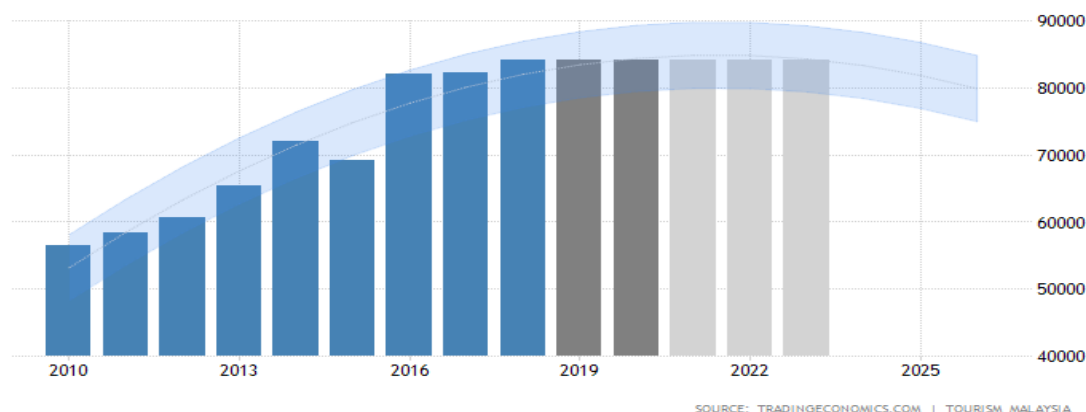
3.13 Turističke usluge

Malezija prima preko 25 milijuna turista godišnje. Malezija je bogata raznovrsnim prirodnim atrakcijama koje su glavni aduti turističke industrije zemlje. To je prepoznalo i Svjetsko vijeće za putovanja i turizam (WTTC), koje je Maleziju proglasilo "destinacijom punom nerealiziranog potencijala", s glavnom snagom kao dostupnošću širokog spektra raznovrsnih atrakcija, relativno pristupačnim cijenama i uglavnom odredištima sa izvornom ljepotom.

Očekuje se da će prihodi od turizma u Maleziji dostići 84,10 milijarda MYR do kraja 2020. godine, prema globalnim makro modelima i očekivanjima analitičara.

Dugoročno, predviđa se da će se prihodi od turizma Malezije kretati oko 84,10 milijardi MYR i u 2021. godini, prema Trading economics ekonometrijskim modelima.²¹

Dijagram 02. Prihodi od turizma u Maleziji u 2018. godini

Izvor: Trading economics - Malaysia Tourism Revenues for 1998-2018. year <https://tradingeconomics.com/malaysia/tourism-revenues>; (13.09.2020.), forecast

3.14 Infrastruktura

Infrastruktura u Maleziji je svjetske klase i jedna od najrazvijenijih u Aziji. Ona sadrži telekomunikacijsku mrežu s digitalnom i optičkom tehnologijom, zračne luke, autoceste i međunarodne morske luke čine Maleziju idealnom odskočnom daskom za azijsko-pacifičko tržište.

Malezijska cestovna mreža jedna je od najpopežnijih u Aziji i obuhvaća ukupno 144.403 kilometra. Glavna državna cestovna mreža je Malezijski sustav prometnih cesta koji se proteže na 49.935 km. Malezija ima preko 1.798 kilometara autocesta, a najduža autocesta, autocesta Sjever-Jug, prostire se na više od 800 kilometara na

²¹ Trading economics - <https://tradingeconomics.com/malaysia/tourism-revenues> ; (11.09.2020.)

zapadnoj obali poluotoka Malezije, povezujući velike urbane centre poput Kuala Lumpura i Johora Bahrua.

Trenutno se u Maleziji nalazi 1.833 kilometra pruge za željeznički promet, od čega je 767 km dvotračna pruga, elektrificirana. Željeznički prijevoz u Maleziji obuhvaća putničko- transportnu željeznicu koja služi za međugradski prijevoz putnika i robe, lagani brzi tranzit koji služi za pristup lukama i aerodromima, te jednoetračna pruga sa brzom željeznicom koja služi za javni gradski prijevoz putnika. Željeznička mreža pokriva većinu od 11 država u poluotoku Maleziji.

Malezija ima 118 zračnih luka, od kojih je 38 asfaltirano, od kojih je sedam međunarodnih luka. Nacionalna zrakoplovna tvrtka je Malaysia Airlines pruža uslugu međunarodnog i domaćeg zračnog prijevoza putnika i roba. Međunarodna zračna luka Kuala Lumpur glavna je i najprometnija zračna luka Malezije. U međunarodnom putničkom prometu za 2019. godinu, zračna luka u Kuala Lumpur-u zabilježila je prijevoz za više od 62,2 milijuna putnika.²²

Malezija je strateški smještena u tjesnacu Malaka, jednom od najvažnijih brodskih pruga na svijetu. Malezija ima dvije luke koje su uvrštene u prvih 20 najprometnijih luka na svijetu Port Klang i Luka Tanjung Pelepas, koje su, nakon Singapurske luke, druga i treća najprometnija luka u jugoistočnoj Aziji.

Malezijska vlada uložila je velika sredstva u infrastrukturu svjetske klase. Informacijska i komunikacijska tehnologija ICT, transformira globalnu ekonomiju pružajući novi motor za razvoj. Malezijska telekomunikacijska mreža naprednija je od bilo koje druge u jugoistočnoj Aziji, osim Singapura.

Malezija je sagradila preko 200 industrijskih parkova zajedno sa visoko specijaliziranim tehnološkim parkovima kao što su Tehnološki park Malezije i Kulim Hi-Tech Park.

3.15 Slobodna trgovina i sporazimi

Malezija pripada nizu međunarodnih organizacija, uključujući (UN), Azijsko-pacifički forum ekonomske suradnje (APAC), Regionalni forum (ASEAN), Međunarodni monetarni fond (MMF), Svjetsku banku (WB) i Svjetsku trgovinsku organizaciju (WTO). Malezija sudjeluje na Samitu o istočnoj Aziji. Malezija se pridružila Općem sporazumu

²² Wikipedia – List of busiest airport in Malaysia;
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_the_busiest_airports_in_Malaysia#cite_note-2; (11.09.2020.)

o trgovini i tarifi (GATT) 1957. godine, i stoga je bila osnivačica Svjetske trgovinske organizacije (WTO), koja je zamijenila GATT.

Malezija ima jedinstvenu situaciju uživanja u trgovačkim koristima kroz GATT-ov Generalizirani sustav povlastica (Generated system of preference- GSP) i jednostranim trgovinskim sporazumima Malezija ima i infrastrukturu, tehnološku stručnost i raznolikost proizvodnje kako bi udovoljila zahtjevima za visokom kvalitetom svojih kupaca i međunarodnim trgovinskim sporazumima.

Trenutno Malezija ima sedam bilateralnih sporazuma o slobodnoj trgovini (Free Trade Agreements- FTA) sa sljedećim zemljama: Australija, Čile, Indija, Japan, Novi Zeland, Pakistan i Turska.

Regionalnim ugovorom članica Udruženja nacija jugoistočne Azije (Association of Southeast Asian Nations - ASEAN) osnovale su ASEAN područje slobodne trgovine.

U 2018. godini ASEAN kolektivno predstavlja tržište s prihodom većim od 3,1 trilijuna dolara i populacijom od 655 milijuna ljudi. Članice ASEAN-a su: Brunej, Burma, Kambodža, Indonezija, Laos, Malezija, Filipini, Singapur, Tajland i Vijetnam. Kroz ASEAN, Malezija ima regionalne sporazume o slobodnoj trgovini sa: Kinom, Japanom, Korejom, Indijom, Australijom i Novim Zelandom, a također sudjeluje u Sporazumu o trgovini robom ASEAN (ATIGA).

Ostali zaključeni trgovinski sporazumi uključuju: Trgovački preferencijalni sustav - Organizacija islamske konferencije (Trade Preferential System-Organization of Islamic Conference- TPS-OIC) i Razvoj osam (Developing Eight- D-8) Preferencijalnih tarifnih sporazuma (Preferential Tariff Agreements- PTA).

Free Trade Agreements (FTA) sporazum potpisan je između ASEAN sa Hong Kong-om o slobodnoj trgovini (AHKFTA) i stupio je na snagu 2019. godine.

Trans-pacifički sporazum o partnerstvu (Trans-Pacific Partnership Agreement- TPPA) potpisan je 2016. godine, te je 2018. godine potpisan je sveobuhvatni i napredni sporazum za Trans-pacifičko partnerstvo (Comprehensive and Progressive Agreement for the Trans-Pacific Partnership- CPTPP). CPTPP potpisali su 8. ožujka 2018. svih 11 zemalja sudionica - Australija, Brunej Darussalam, Kanada, Čile, Japan, Malezija, Meksiko, Novi Zeland, Peru, Singapur i Vijetnam.

Free Trade Agreements (FTA) sporazumi koji su trenutno u pregovorima: Regionalno sveobuhvatno ekonomsko partnerstvo (RCEP), Preferencijalni trgovinski sporazum između Malezije i Irana (MIPTA), Sporazum o gospodarskom partnerstvu između

Malezije i Europske zone slobodne trgovine (MEEPA) Sporazum o slobodnoj trgovini između Malezije i EU (MEUFTA).²³

Tablica 05. Glavni trgovinski partneri Malezije u 2019. godini

UVOZ			IZVOZ			UKUPNA TRGOVINA					
Partner	Vrijednost miliona €	Svijet %	Partner	Vrijednost miliona €	Svijet %	Partner	Vrijednost miliona €	Svijet %			
	SVIJET	182,970	100,0		SVIJET	212,687	100,0		SVIJET	395,658	100,0
1	Kina	37,849	20,7	1	Kina	30,086	14,1	1	Kina	67,935	17,2
2	Singapur	19,302	10,5	2	Singapur	29,515	13,9	2	Singapur	48,816	12,3
3	EU 27	15,427	8,4	3	USA	20,679	9,7	3	USA	35,486	9,0
4	USA	14,807	8,1	4	EU 27	18,718	8,8	4	EU 27	34,145	8,6
5	Japan	13,709	7,5	5	Hong Kong	14,349	6,7	5	Japan	27,784	7,0
6	Taivan	12,296	6,7	6	Japan	14,075	6,6	6	Tajland	21,565	5,5
7	Tajland	9,525	5,2	7	Tajland	12,040	5,7	7	Taivan	20,259	5,1
8	J. Koreja	8,365	4,6	8	Indija	8,096	3,8	8	Hong Kong	17,377	4,4
9	Indonezija	8,364	4,6	9	Taivan	7,962	3,7	9	J. Koreja	15,643	4,0
10	Indija	5,231	2,9	10	Vjetnam	7,488	3,5	10	Indonezija	15,011	3,8
3	EU 27	15,427	8,4	4	EU 27	18,718	8,8	4	EU 27	34,145	8,6

Izvor: European Commission – Directorate – General for trade; https://webgate.ec.europa.eu/isdb_results/factsheets/country/details_malaysia_en.pdf; (12.09.2020.), str. 8

3.16 Investicije

Izravna strana ulaganja u Maleziji usmjerena su na proizvodnju, bankarstvo i sektor nafte i plina. Najveća strana ulaganja dolaze iz Singapura (28,4 milijarde USD) dok je Japan drugi najveći kumulativni izvor izravnih stranih ulaganja u Maleziji (17,5 milijardi USD). Sjedinjene Države su treće po veličini investicija i jedan su od najvećih stranih ulagača u Maleziji s približno 15,1 milijardi USD.

Izravne strane investicije Sjedinjenih Država najveće su u trgovini na veliko, stručnim znanstvenim i tehničkim uslugama, depozitarnim institucijama i kemijskoj industriji.

Bilateralna trgovina robom sa Sjedinjenim Državama iznosila je u 2018. godini 52,2 milijarde USD. Malezija je 18. trgovinski partner Sjedinjenih Država i treći najveći trgovinski partner među 10 članica ASEAN-a u jugoistočnoj Aziji, nakon Singapura i Vijetnama. Od strane Ministarstva međunarodne trgovine najavljeni su ključni projekti u sektoru elektronike, električne i kemijske industrije nakon posjeta Zapadnoj obali SAD-a rezultirala je procjenom ulaganja u Maleziju od 1,6 milijardi USD.²⁴

U posljednjim godina, došlo je do naglog porasta kineskih i izravnih stranih ulaganja.

²³ Privacy Shield Framework – Malaysia Trade Agreements; <https://www.privacyshield.gov/article?id=Malaysia-Trade-Agreements>; (14.09.2020.)

²⁴ U.S. Department of state – U.S. Relations with Malaysia; <https://www.state.gov/u-s-relations-with-malaysia/>; (14.09.2020.)

3.17 Ekonomsko okruženje

Malezija je smještena u regiji Azija & Srednji Istok koju još čine sljedeće zemlje: Kina, Hong Kong SAR, Macao SAR, Mauritius, Seychelles, Singapore, Taiwan, Ujedinjeni Arapski Emirati, Indonezija i Indija. Pored nevedenih zemalja u široj regije se nalaze i Južna Koreja, Japan i Filipini.

Vlada u svakoj zemlji iz okruženja Malezije fokusirana je na izgradnju znanja i kreativnost u svojoj ekonomiji. Poslovni događaji u regiji ključni su katalizator ekonomskih, kulturnih i društvenih transformacija.

Udruženje naroda Jugoistočne azije (Association of Southeast Asia- ASEAN-a) je u Aziji regionalna međuvladina organizacija koja obuhvaća deset zemalja jugoistočne Azije, što promiče međudržavnu suradnju i omogućava gospodarsku, političku, sigurnosnu, vojnu, obrazovnu i sociokulturnu integraciju među svojim članicama i drugim zemljama. ASEAN redovito uključuje u suradnju i druge zemlje u azijsko-pacifičkoj regiji i šire. Sekretarijat ASEAN nalazi se u Džakarti u Indoneziji, a organizacija je formirana 31. srpnja 1961.godine. Članice ASEAN-a su: Brunei Darussalam, Kambodža, Indonezija, Lao PDR, Malezija, Mjanmar, Filipini, Singapur, Tailand i Vietnam i dvije velike ekonomije u regiji Kine i Indije.

Svaka od zemalja članica ASEAN-a kontinuirano provodi strukturne reforme radi održavanje snažnog rasta. Suradnja uključuje teme o obrazovanju, razvoju MSP-a, mreži socijalne sigurnosti, digitalnoj trgovini, ekosistemu, *start up*, poljoprivredi, infrastrukturi, investicijama i gradskom prijevozu. Azijske zemlje u nastajanju moraju se suočiti s određenim izazovima, uključujući poboljšanje ICT infrastrukture, poboljšanje kapaciteta nastavnika, prilagođavanje nastavnih planova i programa, kao i jačanje uloge (Technical and Vocational Education and Training- TVET-a) i cjeloživotnog učenja.

Zemlje ASEAN-a imaju mnogo gospodarskih zona (industrijski parkovi, eko-industrijski parkovi, posebne gospodarske zone, tehnološki parkovi i okruzi inovacija). Sekretarijat ASEAN-a projicira da će regionalno tijelo do 2030.godine postati četvrto najveće svjetsko gospodarstvo.

Tablica 06. BDP rast za zemlje članice ASEAN-a od 2018. do 2024. godine

	Godišnja promjena u %			Promjene u odnosu na prethodnu prognozu (07. mj 2019.)		PROJEKCIJA BDP-a	
	2018	2019	2020	2019	2020	2020-24	2013-17
ASEAN- 5 ZEMALJA							
Indonezija	5,2	5,0	5,0	↓	↓	5,1	5,1
Malezija	4,7	4,4	4,4	-	↓	4,4	5,2
Filipini	6,2	5,6	6,0	↓	↓	6,2	6,6
Tajland	4,1	2,7	3,0	↓	↓	3,2	2,8
Vijetnam	7,1	6,8	6,6	↑	-	6,5	6,2
Brunej Darussalam i Singapur							
Brunei Darussalam	0,1	2,0	1,7	↑	↓	1,9	-1,2
Singapore	3,1	0,6	1,2	↓	↓	2,3	3,7
CLM zemlje							
Kambodža	7,5	7,0	6,8	-	-	6,7	7,1
Lao PDR	6,3	6,5	6,6	↓	↓	6,8	7,4
Myanmar	6,5	6,6	6,7	↓	↓	6,9	7,2
Kina i Indija							
Kina	6,6	6,2	5,7	-	↓	5,6	7,1
Indija	6,8	5,8	6,2	↓	↓	6,6	7,4
ASEAN – 10 prosjek	5,2	4,6	4,7	↓	↓	4,9	5,0
Prosijek AZIJE	6,4	5,8	5,6	↓	↓	5,7	6,7

Izvor: Economic outlook for South Asia, China and India 2020; OECD Development Centre, Medium-term Projection Framework (MPF-2020); <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/1ba6cde0-en.pdf?expires=1594137514&id=id&accname=guest&checksum=D17E6126C3189F43373322D084AFD60E> ; (13.09.2020.), str.230

3.18 Najveće malezijske tvrtke

Malezija ima 9 tvrtki koje se rangiraju za Forbes „*World largest public companies 2019 ranking list*“ za 2019. godinu. Radi se o najvećim kompanijama u Maleziji.

Tablica 07. Poredak sa Forbs-ove liste *World largest public companies 2019 ranking*

Poredak	Kompanija	Djelatnost	Prodaja (milijardi \$)	Profit (milijardi \$)	Imovina (milijardi \$)	Tržišna vrijednost (milijardi \$)
378	Maybank	Bankarski sustav	10	2	195,3	24
612	Tengas Nasional	Proizvođač el. energije	12,5	0,923	37,2	16,7
644	Public Bank	Bankarski sustav	5	1,4	129,2	11,7
659	CIMB Group Holdings	Bankarski sustav	6,4	1,4	129,2	11,7
1193	Petronals Chemicals	Kemijska industrija	4,9	1,2	9	17,2
1344	RHB Bank	Bankarski sustav	2,8	0,571	58,8	5,6
1438	Hong Leong Financial	Investicijski fond	2,3	0,482	58,2	5,2
1796	Axita Group	Telekomunikacijski servis	5,9	-1,2	15,5	8,9
1904	AmBank Group	Bankarski sustav	1,9	0,322	37,3	3,3

Izvor: Forbs World largest public companies 2019 ranking list for Malaysia <https://www.forbes.com/global2000/list/#header:country> ; (12.09.2020.), obrada podataka autor

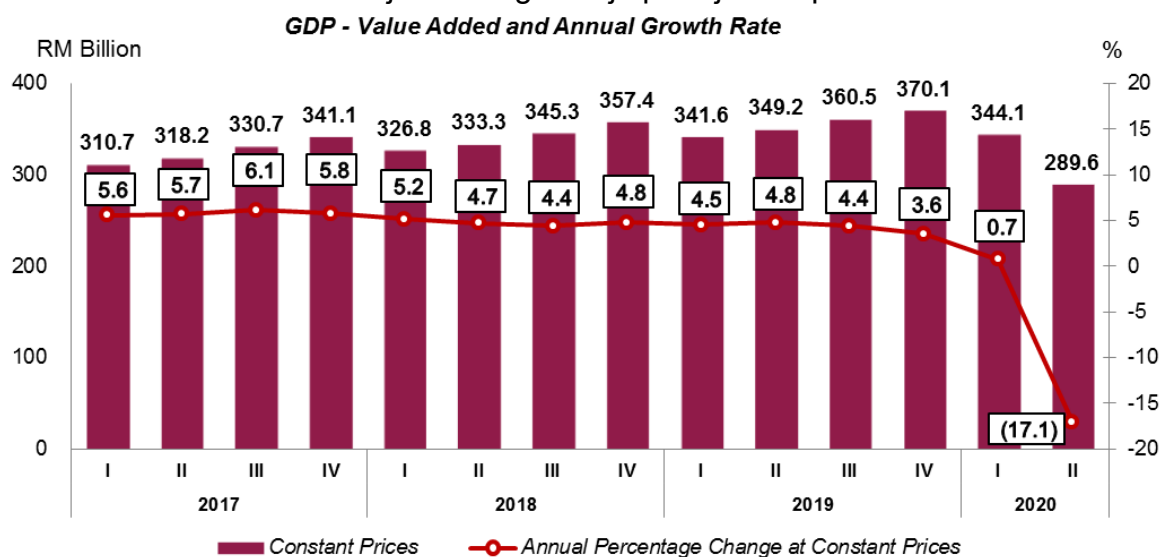
Osnivanje tvrtke *Intel* za proizvodnju PC komponenti i čipova 1972. godine, od presudnog je značaja bilo za pretvorbu plantažnog gospodarstva u globalni proizvodni centar u području električnih komponenti i elektronike. Pa se tako u Penang zoni slobodne trgovine (Free Trade Zone- FTZ) pored Intela nalaze se sljedeće svjetski poznate tvrtke: *Napredni mikro uređaji, Hewlett Packard, Clarion, National Semiconductor, Hitachi Semiconductor, Osram Opto Semiconductors, Bosch i druge tvrtke*. U 2018. godini industrijska proizvodnja električnih komponenti i elektronike čini oko 38% izvoza iz Malezije i osigurava blizu 800.000 radnih mjesta.

4. EKONOMSKI POKAZATELJI

4.1 Bruto domaći proizvod (BDP)

Malezijski bruto domaći proizvod BDP porastao je četvrtom tromjesečju 2019. godine za 3,6% na godišnjoj razini, ublaživši rast od 4,4% u prethodnom tromjesečnom razdoblju i nedostajući tržišna očekivanja od 4,2%. To je bila najslabija stopa rasta BDP-a od trećeg tromjesečja 2009. godine uglavnom zbog smanjenja proizvodnje palminog ulja, sirove nafte i prirodnog plina i pada od 3,1% uslijed globalnih trgovinskih tenzija. Također, stalna ulaganja nastavila su opadati, dok su potrošnja kućanstava i javna potrošnja rasli brže. S proizvodne strane, usporeni rast proizvodnje i usluge u građevinskom sektoru snažno su se proširili. S obzirom na punu 2019. godinu, gospodarstvo je poraslo za 4,3%, što je ispod vladine prognoze od 4,7%. Godišnja stopa rasta BDP-a u Maleziji u prosjeku je iznosila 4,77% u razdoblju od 2000. do 2019. godine, dostižući najvišu razinu od 10,30% u prvom tromjesečju 2010. godine, a rekordno nisku razinu od -6,20% u prvom tromjesečju 2009. godine. Očekuje se da će godišnja stopa rasta BDP-a u Maleziji do kraja ovog tromjesečja iznositi 2,50%, prema globalnim makro modelima i očekivanjima analitičara Trading Economics. Vladina je procjena da će godišnja stopa rasta BDP-a u Maleziji iznositi 4,40% za 12 mjeseci. Dugoročno, predviđa se da će se godišnja stopa rasta malezijskog BDP-a kretati oko 4,70% u 2021. godine i 4,50% u 2022. godine, prema ekonometrijskim modelima. Rast BDP-a Malezije usporava se posljednjih desetak godina. Najveći sektor gospodarstva su usluge, koji čine oko 54% BDP-a. Proizvodni sektor raste posljednjih godina i sada čini 25% BDP-a i više od 60% ukupnog izvoza, a rudarstvo i vađenje čine 9% BDP-a, a poljoprivreda 9%.

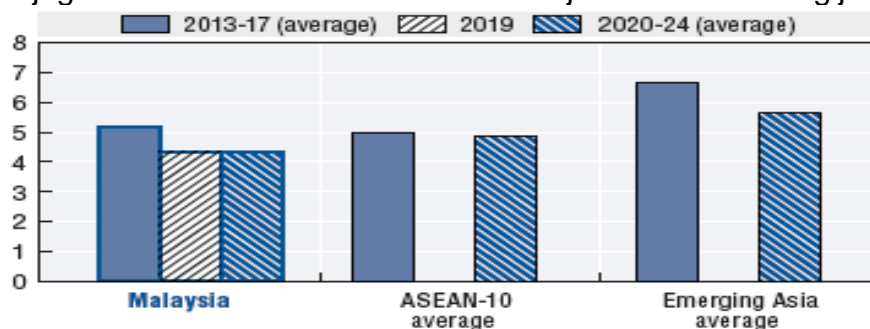
Tablica 08. BDP dodana vrijednost i godišnja promjena u postocima

Izvor: Department of statistics Malaysia – Malaysia Economic Performance Second Quarter 2020.
[https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=WWk2MDA3R1k1SIVsTjJzU3FZcjVIUT0](https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=WWk2MDA3R1k1SIVsTjJzU3FZcjVIUT0;) ; (13.09.2020.)

U drugom kvartalu 2020. godine Malezijski se BDP smanjio za 17,1% u odnosu na granični rast od 0,7% u prvom tromjesečju 2020. Učinak za ovaj je kvartal bio najniži zabilježen od četvrtog kvartala 1998. (-11,2%). S proizvodne strane, svi sektori su bilježili negativan rast s iznimkom za poljoprivredni sektor. Sektori usluga i prerađivačke industrije zabilježili su negativnih 16,2%, odnosno 18,3%. Građevinarski sektor pao je za 44,5%, dok je rudarstvo i vađenje palo za 20,0%. Na strani potražnje, sve su komponente krajnje potražnje pale, osim državnih rashoda za krajnju potrošnju koji zabilježio pozitivan rast od 2,3%. Troškovi privatne finalne potrošnje smanjili su se za 18,5%, bruto fiksni kapital formacija ugovorila je 28,9%, izvoz je opao 21,7%, a uvoz 19,7%. Ukupna je trgovina za drugi kvartal opala za 14,7% u odnosu na drugi kvartal 2019. godine.

Dijagram 03. Prikaz rasta BDP-a Malezije u odnosu na regiju

Izvor: Economic outlook for Southeast Asia, China and India 2020.; OECD development;
https://www.oecd.org/dev/asia-pacific/SAEO2020_PRELIMINARY_VERSION_FOR_WEB.pdf;
 (13.09.2020.), str. 156

Tablica 09. Realni BDP za odabrana gospodarstva 2018. – 2020.

	Realni BDP %		
	2018	2019 (1)	2020 (2)
Svjetska proizvodnja	3.6	3.2	3.5
Napredne ekonomije	2.2	1.9	1.7
United States	2.9	2.6	1.9
Euro zona	1.9	1.3	1.6
Japan	0.8	0.9	0.4
Republic of Korea	2.7	2.6	2.8
Nova tržišta i razvojne ekonomije	4.5	4.1	4.7
China	6.6	6.2	6.0
India	6.8	7.0	7.2
ASEAN			
Singapore	3.1	0.0 -1.0	1.6
Thailand	4.1	3.3	3.7
Indonesia	5.2	5.4 – 5.8	5.3 – 5.6
Philippines	6.2	6.4	6.5
Malaysia	4.7	4.7	4.8
World Trade	3.7	2.5	3.7

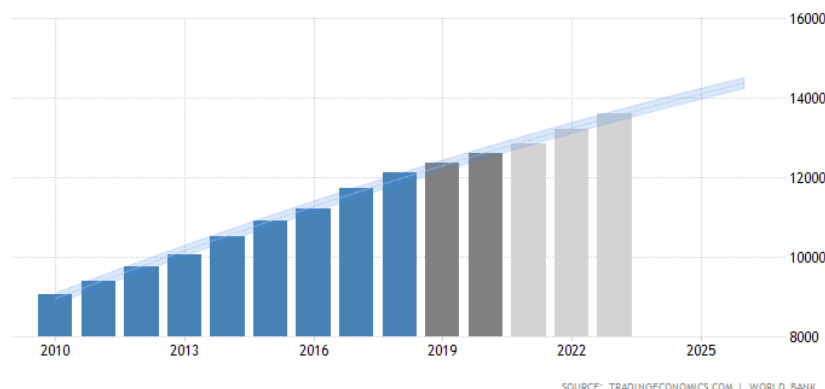
(1) Procjena ; (2) Prognoza

Izvor: International Monetary Fund and national authorities; 2 Global Economic outlook 2020 <https://www1.treasury.gov/my/pdf/economy/2020/chapter2.pdf> , (13.09.2020.), str 34

4.2 BDP po stanovniku

BDP po stanovniku dobiva se dijeljenjem bruto domaćeg proizvoda države, prilagođenog inflaciji, na ukupno stanovništvo. Bruto domaći proizvod po stanovniku u Maleziji zadnji je put zabilježen u 12.109,50 USD u 2018. godini BDP po stanovniku u Maleziji ekvivalentan je sa 96% svjetskog prosjeka.

Dijagram 04. BDP po glavi stanovnika u Maleziji, planirani

Izvor: Trading economics – Malaysia GDP per capita; <https://tradingeconomics.com/malaysia/gdp-per-capita>; (11.09.2020.), forecast

Očekuje se da će BDP po stanovniku u Maleziji dostići 12.150,00 USD do kraja 2020.godine, prema globalnim makro modelima i očekivanjima analitičara. Dugoročno, predviđa su da će se malezijski BDP po glavi stanovnika kretati oko 12.500,00 USD u 2021. godini i 12.900,00 USD u 2022.godine, prema ekonometrijskim modelima Trading Economics.²⁵

4.3 Radna snaga i stopa nezaposlenosti

Stopa aktivne radne snage u siječnju 2020.godine iznosila je 68,9% mjereno u dva uzastopna mjeseca, a porasla je za 0,3% postotna boda u odnosu na isti mjesec prethodne godine (siječanj 2019.: 68,6%). Ukupna radna snaga u tom mjesecu porasla je za 2,1% u odnosu na siječanj 2019. godine i to na 15,83 milijuna osoba. U istom razdoblju zaposlene osobe također su porasle 2,2% na 15,32 milijuna osoba. Stopa nezaposlenosti u siječnju 2020. godine smanjila se na 3,2% u usporedbi s 3,3% siječnjem 2019. godine. U 08. mj. 2020. godine broj nezaposlenih iznosio je 741.600 osoba, što je pad od 0,5% u odnosu na prethodni mjesec. Ukupno je 31,1% radno sposobnog stanovništva od 15 do 64 godine bilo je izvan radne snage koja se sastojala od domaćica, studenata, umirovljenika i onih koji nisu zainteresirani za rad.²⁶

Tablica 10. Udio zaposlenih, nezaoplenih i radno sposobnog stanovništva

Kategorija	01mj.2019.	01mj.2020.	03mj.2020.	05mj.2020.	08.mj.2020.
<i>Radna snaga</i>	15.51 mil.	15.83 mil	15.84 mil.	15.71 mil.	15.90 mil.
<i>Zaposleni</i>	14.99 mil.	15.32 mil.	15.23 mil.	14.89 mil.	15.15 mil.
<i>Udio radne snage</i>	68.6%	68.9%	68,6%	68,0%	68,4%
<i>Udio nezaposlenih</i>	3.3%	3.2%	3,9%	5,3%	4,7%
<i>Izvan radne snage (15 do 64 godine)</i>	7.10 mil.	7.13 mil.	7.24 mil.	7.39 mil.	7.35 mil

Izvor: Department of statistics Malaysia – key statistics of labour force in Malaysia [https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=L2NnM0h0bFc2SGFaRGZEeGxETCtuZz09.](https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=L2NnM0h0bFc2SGFaRGZEeGxETCtuZz09;); (13.09.2020.), tablična obrada podataka od strane autora.

Zaposlene osobe u periodu 05-08.mj. 2020. godine zabilježile su rast od 1,72%. Omjer zaposlenosti i broja stanovnika daje informaciju o sposobnosti gospodarstva da stvori radna mjesta. Taj omjer je u 08. mj. 2020.godne rastao za 0,8%, odnosno na 46,61%.

²⁵ Trading economics – Malaysia GDP per capita; <https://tradingeconomics.com/malaysia/gdp-per-capita>; (12.09.2020.)

²⁶ Department of statistics malaysia (official portal) – Key statistics of labour force in Malaysia , May 2020. [https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=124&bul_id=Qkpyc3lFbWcxRmVOBGk5dkhRMTZrUT09&menu_id=U3VPMldoYUxzVzFaYmNkWXZteGduZz09](https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=124&bul_id=Qkpyc3lFbWcxRmVOBGk5dkhRMTZrUT09&menu_id=U3VPMldoYUxzVzFaYmNkWXZteGduZz09;) ; (13.09.2020.)

4.4 Ekonomski rast

Vrijednost ekonomije Malezije od 1,4 bilijuna RM i jedna je od glavnih trgovačkih zemalja s godišnjom vrijednošću trgovine od 1,9 bilijuna RM, definitivno će utjecati na globalne ekonomske performanse.

U 2019. godini malezijsko gospodarstvo zabilježilo je rast od 4,3% u odnosu na 2018. godinu sa (4,7%), s vrijednošću od 1,42 milijardi MYR u stalnim cijenama i 1,51 milijardi MYR u tekućim cijenama.

Ekonomске performanse za Q1.2020 u sektoru usluga i dalje su bile glavni poticaj rasta od 3,1% u odnosu na Q4.2019 koji iznosi 6,2%. Sektor usluga podržali su informacijska i komunikacija usluga, trgovina na veliko, trgovina na malo i podsektori financija, te osiguranje. Prerađivački sektor zabilježio je sporiji rast od 1,5% u odnosu na 3,0% u prethodnom tromjesečju. To je najniži rast ostvaren od Q1.2013. godine je 0,6%. Rastu je pridonijela proizvodnja nafte, kemikalija, gume i plastike za Q1.2020 iznosi 3,9%, Električni, elektronički i optički proizvodi su u Q1.2020 dosegli 2,2% i proizvodi od drva, namještaj, proizvodi od papira i tisak u Q1.2020 iznose 1,3%.

Sektor vađenja ruda i kamena u ovom u Q1.2020. godine postigao manji minus od 2,0% (Q4 2019: -3,4%) zbog poboljšanja proizvodnja sirove i kondenzata i prirodnog plina. Građevinski sektor smanjio se za 7,9% u odnosu na Q4.2019. godine od 1,0%. Na strani potražnje, izdaci za privatnu finalnu potrošnju umjerali su se na 6,7 % dok su u Q4.2019 bili 8,1%.

Očekuje se rast Malezijskog gospodarstva u Q1.2020. u rasponu od 3,9 do 4,2%. Ovim se procjenjuje da ekonomski gubitak u proizvodnj za Q1.2020. godine iznosi 22,8 milijardi RYM.²⁷

Tablica 11. Prikaz ekonomskog učinka za Q1.2020.

PROIZVODNJA ZA Q1. 2020.					
Vrsta	USLUGE	PROIZVODNJA	GRADNJA	RUDARSTVO	POLJOPRIVREDA
Udio	58,4%	22,3 %	4,5 %	7,3 %	6,5 %
Brzina rasta	3,1 % / 6,2 %	1,5 % / 3,0 %	-7,9 % / 1,0 %	-2,0 % / -3,4 %	-8,7 % / -5,7%

Napomena Q1.2020. / Q4.2019

Izvor: Department of statistics Malaysia – Malaysia economic performance first quarter 2020.

<https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=R09wdGZSektvNmW5T1VCeVphNXRqdz09> ; (14.09.2020.), str. 1,2 i 3, tablična obrada podataka od strane autora.

²⁷ Department of statistics Malaysia – Malaysia economic performance fourth quarter 2019.

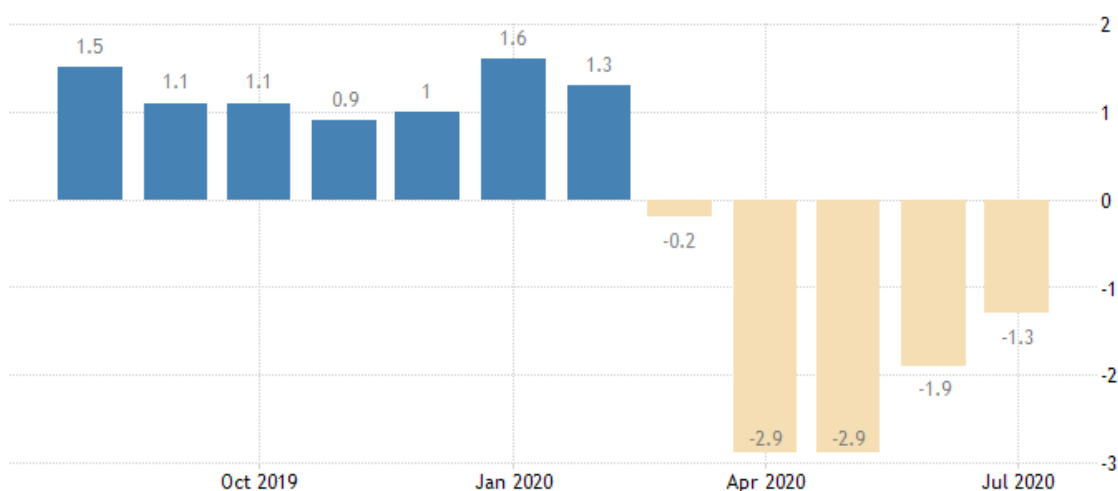
<https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=R09wdGZSektvNmW5T1VCeVphNXRqdz09> ; (13.09.2020.), str. 2

4.5 Stopa inflacije

Potrošačke cijene u Maleziji pale su za 1,3% na međugodišnjoj razini u srpnju 2020. godine, nakon što je mjesec dana ranije pala za 1,9%. Ovo je bio peti mjesec za redom deflacije, ali najniže očitavanje od ožujka 2020. godine.

Potrošačke cijene u Maleziji pale su za 0,2% međugodišnje u ožujku 2020., nakon 1,3% u veljači i u usporedbi s tržišnim konsenzusom od 0,1%. Ovo je prvi pad potrošačkih cijena od veljače 2019. godine uslijed pada cijena prijevoza (-8,9% u odnosu na 2,4% u veljaču) i bržeg pada cijene odjeće (-1,3% do -1,1%). U isto vrijeme, cijene su usporile i za opremanje i redovito održavanje (0,8% do 1%) te za restorane i hotele (0,9% u odnosu na 1,1%). Uz to, inflacija je ubrzana za rekreacijske usluge i kulturu (0,7% prema 0,6%), obrazovanje (1,2% prema 0,8%) i alkoholna pića i duhan (0,3% prema 0,2%). S druge strane, cijene hrane usporile su se (1,4% prema 1,6%), razna roba i usluge (2,9% prema 3,0%), restorani i hoteli (0,2% prema 0,3%). Na mjesečnoj razini potrošačke cijene su pale u prvom mjesecu za 1,2%, a zatim porasle za 1,0% u lipnju, te 0,7% u srpnju.²⁸

Dijagram 05. Inflacijska stopa Malezije za period od Q3/4.2019. do Q1/2.2020. godine

SOURCE: TRADINGECONOMICS.COM | DEPARTMENT OF STATISTICS, MALAYSIA

Izvor: Trading economics– Malaysia Inflation Rate; <https://tradingeconomics.com/malaysia/inflation-cpi>; (13.09.2020.)

Procjenjuje se da će prosječna inflacija u 2020. godini biti veća, radi utjecaja epidemije COVID-19. U siječnju je procijenjena inflacija od 1,8% u 2020. godini, što je nepromijenjeno u odnosu na prošlomjesečnu prognozu, za 2021. na 1,9%.²⁹

²⁸ Trading economics– Malaysia Inflation Rate; <https://tradingeconomics.com/malaysia/inflation-cpi>; (13.09.2020.)

²⁹ Ibid.

4.6 Javne financije

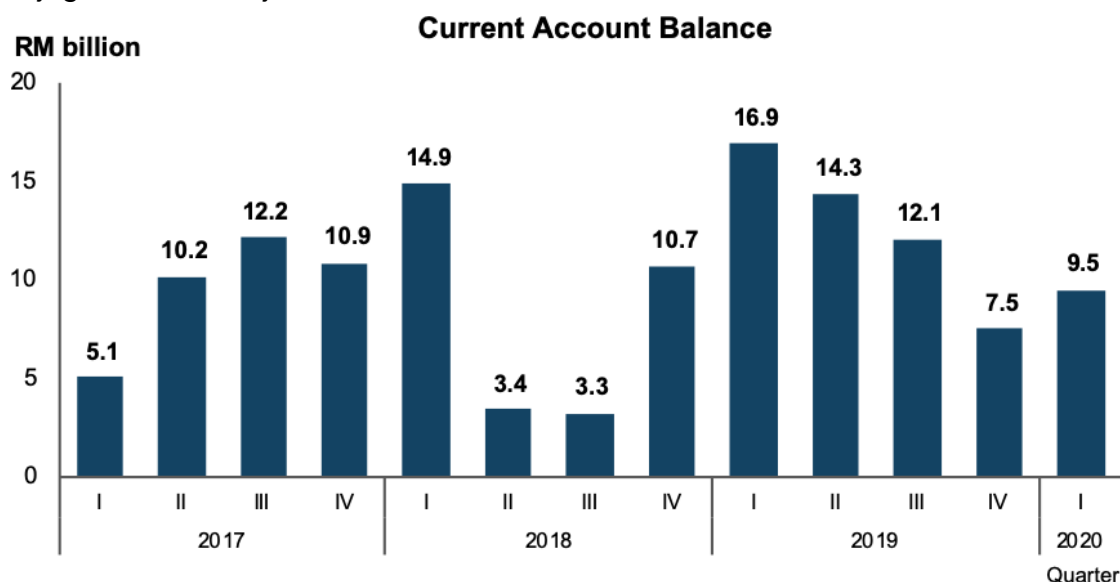
Stanje računa, odnosno Malezijski saldo tekućeg računa zabilježio je suficit u iznosu od 9,5 milijardi RYM u prvom tromjesečju 2020. Strane tvrtke u Maleziji ostvarile niži prihod od 16,3 milijarde RYM u odnosu na 25,1 milijardu RYM u prethodnom tromjesečju. S druge strane, račun usluga zabilježio je širi deficit od 8,0 milijardi RYM, uglavnom uzrokovan globalnog ekonomskom krizom uslijed COVID -19. Putovanja su u prvom tromjesečju 2020. zabilježila manji suficit od 2,1 milijarde RYM. Usluge poput telekomunikacija, računala i informacija i ostali poslovi usluge imale su dobre rezultate u ovom tromjesečju unatoč ovoj krizi.

Financijski račun zabilježio je veći neto odljev od 13,3 milijarde RYM u prvom tromjesečju 2020. u usporedbi s 0,1 milijarde RYM u prethodnom kvartalu.

Izravna strana ulaganja proširila su se na 6,4 milijarde RYM sa 5,4 milijarde RYM u prethodnom tromjesečju. Strana ulaganja uglavnom se odnose na SAD, Singapur i Irsku, a u proizvodnji, financijama i osiguranju i vađenje ruda i kamena. Istodobno, direktna ulaganja u inozemstvo porasla su sa 1,1 milijarde RYM u prvom kvartalu 2020. godine, a u četvrtom tromjesečju 2019. godine na 3,0 milijarde RYM.

Međunarodne rezerve iznosile su 440,0 milijardi RM u odnosu na 424,0 milijarde RM u prethodni kvartal.³⁰

Dijagram 06. Stanje na računu

Izvor: Department of statistics malaysia – Malaysia Economic Performance Second Quarter 2020. https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=100&bul_id=WWk2MDA3R1k1SIVsTjIzU3FZcjVIUT09&menu_id=TE5CRUZCbIh4ZTZMODZlbnk2aWRRT09 ; (14.09.2020.), str.3

³⁰ Department of statistics malaysia (official portal) – Malaysia Economic Performance First Quarter 2020. <https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=R09wdGZSektvNmW5T1VCeVphNXRqdz09> ; (14.09.2020.)

Nadalje, Malezijski saldo tekućeg računa zabilježio je suficit u iznosu od 9,5 milijardi RYM u prvom tromjesečju 2020., predvođen viškom u račun robe i manji deficit u primarnom dohotku čime su strane tvrtke u Maleziji ostvarile niži prihod od 16,3 milijarde RYM u odnosu na 25,1 milijardu RYM u prethodnom tromjesečju. Na strani rashoda, privatni rashodi za krajnju potrošnju porasli su za 8,1% (Q3 2019: 7,0%) u četvrtom tromjesečju 2019. godine. Bruto investicije u osnovna sredstva ostvarila su manji negativni pad od 0,7% (Q3 2019: -3,7%) zbog oporavka.³¹

Stanje računa Malezije u Q1.2020. godine smanjio se na 7,6 milijardi MYR sa 11,5 milijardi MYR u prethodnom tromjesečju (Q4.2019.). Izravna strana ulaganja povećala su se na 3,7 milijardi MYR sa 2,9 milijardi MYR u prethodnom tromjesečju. Izravna strana ulaganja su uglavnom bili iz Singapura, Irske i Hong Konga. S druge strane, izravna investicija u inozemstvu smanjila se na 1,5 milijardi MYR sa 3,7 milijardi MYR u prethodnom tromjesečju. Glavna odredišta izravnih investicija u inozemstvu bili su Brazil, Singapur i Sjedinjene Američke Države.

Stanje financijskih obveza u Q4.2019. godine poraslo je na 1.823,1 milijardi MYR u odnosu na 1,778,1 milijardi MYR u prethodnom tromjesečju. Istodobno, ukupna imovina neznatno je porasla na 1.775,8 milijardi MYR sa 1.765,1 milijardi MYR u posljednjem tromjesečju.³²

Tablica 12. Prikaz državnih rashoda za Q1.2020.

RASHODI ZA Q1.2020.					
	<i>Privatni rashodi u krajnjoj potrošnji</i>	<i>Vladini rashodi u krajnjoj potrošnji</i>	<i>Bruto investicije u osnovnom kapitalu</i>	<i>Izvoz</i>	<i>Uvoz</i>
<i>Udio</i>	6,7 % / 8.1%	5,0 % / 1,3 %	-4,6 % / -0.7 %	-7,1, % / -3,4 %	-2,5 % / - 2,4 %
<i>Vrsta troška</i>	-Hrana i bezalk. pića -Restorani i hoteli -Transporti	-Potrošnja zaliha i usluge	-Infrastruktura - strojevi i oprema	-Roba i usluga	-Roba i usluga

Napomena Q1.2020 / Q4.2019

Izvor: Department of statistics Malaysia – Malaysia economic performance first quarter 2020.

<https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=R09wdGZSektvNmw5T1VCeVphNXRqdz09> ; (13.09.2020.), tablična obrada podataka od strane autora.

³¹ Department of statistics malaysia (official portal) – Malaysia Economic Performance First Quarter 2020. <https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=R09wdGZSektvNmw5T1VCeVphNXRqdz09> ; (14.09.2020.)

³² Department of statistics malaysia (official portal) – Malaysia Economic Performance Fourth Quarter 2019; [https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=WWk2MDA3R1k1SIVsTjZU3FZcjVIUT0](https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=WWk2MDA3R1k1SIVsTjZU3FZcjVIUT0;); (13.09.2020.)

4.7 Izvoz i uvoz

Malezija ima snažnu predanost u međunarodnoj trgovini i trgovini zbog 74 sporazuma o dvostrukom oporezivanju, 13 sporazuma o slobodnoj trgovini.

Izvoz iz Malezije neočekivano je porastao za 3,1% u odnosu na godinu ranije na 92,5 milijardi MYR u srpnju 2020. godine, jer se globalna potražnja počela poboljšavati nakon popuštanja mjera zaključavanja povezanih s koronavirusom. Izvoz je porastao za industrijsku robu (4,7%) i poljoprivrednu robu (30,4%), dok je padao za rudarske sektore (-30,2%). Među glavnim trgovinskim partnerima izvoz u Kinu i SAD porastao je 13,9%, odnosno 28,6%. Izvoz je također porastao u Singapur (3,8%) i zemlje ASEAN-a (0,1%). Glavni izvoz Malezije su: električni i elektronički proizvodi (36%), kemikalije (7,1%), naftni derivati (7,0%), ukapljeni prirodni plin (6%) i palmino ulje (5,1%). Glavni izvozni partneri Malezije su: Singapur (14%), Kina (13%), Europska unija (10%), Japan (9,5%), Sjedinjene Države (9,4%) i Tajland (6%).³³

Uvoz u Maleziju pao je za 8,7% na godišnjoj razini, na 67,4 milijarde MYR u srpnju 2020.godine, što je gore od očekivanog pada od 5,5%, i nakon pada od 5,6% u prethodnom mjesecu. Bio je to peti mjesec zaredom smanjenja uvoza, zbog mjera javnog zdravstva za suzbijanje koronavirusa pogodile potražnju. Uvoz repromaterijala i kapitalnih dobara pao je za 17,3%, odnosno 19,7%. U međuvremenu je uvoz robe za potrošnju porastao za 0,1%. Po zemljama su dolasci iz Kine i Singapura smanjeni za 8,9%, odnosno 1,1%, dok su dolasci iz SAD-a porasli za 11%. Uvoz je također opao iz zemalja ASEAN-a (-12,6%). Glavni uvoz Malezije su: električni i elektronički proizvodi (29,4%), kemikalije (9,5%), naftni derivati (9,3%) i strojevi, uređaji i dijelovi (8,7%). Glavni uvozni partneri su: Kina (19%), Singapur (12%), Europska unija (10%), Sjedinjene Države (8,1%), Japan (7,8%) i Tajland (6,1%).³⁴

Tablica 13. Ekonomska vrijednost izvoza i uvoza u Maleziju u 2020. godini

Mjesec	01.2020	02.2020.	03.2020.	04.2020.	05.2020.	06.2020.	07.2020.
IZVOZ	84114,1	74.451	80.118,9	64.786,6	62.686,1	82.819	92.531
UVOZ	72.080,9	61.831,6	67804,8	68.420,2	52.272,2	61.966	67.384

Napomena: Iznosi u tablici izraženi su jedinicom - MYR miliona

Izvor: Trading economics, <https://tradingeconomics.com/malaysia/exports>; (15.09.2020.) i Trading economics; <https://tradingeconomics.com/malaysia/imports>; (15.09.2020.), tablična obrada podataka od strane autora

³³ Trading economics– Malaysia Exports; <https://tradingeconomics.com/malaysia/exports> ; (14.09.2020.)

³⁴ Trading economics– Malaysia Exports; <https://tradingeconomics.com/malaysia/imports> ; (14.09.2020.)

4.8 Ocijena poslovanja (Doing bussines)

Projekt „*Doing Business*“ daje objektivno mjerenje poslovnih propisa i njihovu primjenu u 190 gospodarstava i odabranim gradovima na subnacionalnoj i regionalnoj razini. Ovaj Projekt pokrenut je 2002. godine i bavi se ocjenom zajedničkih pokazatelja za cijenu poslovne efikasnosti raznih svjetskih gospodarstva sa malim i srednjim poduzećima i mjeri propise koji se na njih primjenjuju u njihovom životnom ciklusu. „*Doing Business*“ omogućava kvantitativne pokazatelje regulacije za započinjanje poslovanja, rješavanje građevinskih dozvola, dobivanje električne energije, registraciju imovine, dobivanje kredita, zaštitu manjinskih investitora, plaćanje poreza, prekograničnu trgovinu, provođenje ugovora i rješavanje nesolventnosti. Mjeri se i obilježja oko zapošljavanja radnika. Te studije daju podatke o lakoći poslovanja, rangiraju svaku lokaciju i preporučuju reforme za poboljšanje performansi u svakom od pokazateljskih područja. Odabrani gradovi mogu usporediti svoje poslovne propise s drugim gradovima u gospodarstvu ili regiji i sa 190 rangiranih ekonomija.

Malezija pripada Istočna Azija & Pacifik regionu u kategoriji je gornjeg srednjeg dohotka sa stanovništvom 31.528.585 mil. stanovnika i pokriveni grad je Kuala Lumpur, DB rang =12 , a DB postignuti rezultat 81.5

Tablica 14. Jednostavnost poslovanja (*Doing Business*)

Razred	EKONOMIJA	DB rezultat	Razred	EKONOMIJA	DB rezultat
1	New Zeland	86,8	70	Vietnam	69,8
2	Singapore	86,2	73	Indonesia	69,6
3	Hong Kong SAR, China	85,3	81	Mongolia	67,8
4	Denmark	85,3	95	Philippines	62,8
5	Korea, Rep.	84,0	98	Samoa	62,1
6	United States	84,0	102	Fiji	61,5
7	Georgia	83,7	103	Tonga	61,4
8	Unuted Kingdom	83,5	107	Vanutau	61,1
9	Norway	82,6	120	Papua New Guinea	59,8
10	Sweden	82,0	136	Slomon Islands	55,3
11	Lithuania	81,6	144	Cambodia	53,8
12	Malaysia	81,5	145	Palau	53,7
13	Mauritius	81,5	153	Marshall Islands	50,9
14	Australia	81,2	154	Lao PDR	50,8
15	Taiwan, China	80,9	158	Micronesia, Fed. Sts.	48,1
51	Croatia	73,6	164	Kiribati	46,9
31	China	77,9	165	Myanmar	46,8
66	Brunei Darussalam	70,1	181	Timor - Leste	39,4

○ OZNAČENE SU SVE ZEMLJE U SASTAVU ISTOČNE AZIJE & PACIFIC | ○ PODACI O RH

Izvor: Publikacija *Doing Business Comparing Business in 190 Economies*, World Bank Group <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/m/malaysia/MYS.pdf> , str. 16 ; (16.09.2020)

Malezija bilježi stalni napredak u svojoj poslovnoj klimi za domaća mala i srednja poduzeća, krećući se do globalnog 12. mjesta od 190 ekonomija u najnovijim ljestvicama. Posebni naponi ulažu se na povećanje učinkovitosti, pristupačnosti i jednostavnosti propisa olakšanja poslovnog okruženje malenim poduzetnicima Malezije. Oni pokazuju posvećenost Vlade širenju poslovnih prilika, inovacijama, otvaranju novih radnih mjesta i uvjeravanju poduzetnika koji teže privatnom sektoru. Jednom kada Malezija dosegne razinu najboljih svjetskih proizvođača, prostor za daljnje poboljšanje postaje sve izazovniji zbog ostvarenja učinka i ostvarenja dobre regulatorne i zakonske prakse.

4.9 Ocijena kreditne sposobnosti

Kreditni rejting koriste investicijski fondovi, mirovinski fondovi i drugi ulagači za procjenu kreditne sposobnosti. U konkretnom slučaju Malezije, trenutni vanjski dug ima veliki utjecaj na troškove zaduživanja u zemlji.

Kreditni rejting Standard & Poor's za Maleziju iznosi A- sa stabilnim izgledima. Moody's kreditni rejting Malezije zadnji je put postavljen na A3 sa stabilnim izgledima. Fitchov kreditni rejting za Maleziju posljednji je put prijavljen na A- s negativnim izgledima.

Tablica 15. Prikaz kreditnog ocjene rejtinga najpoznatijih kreditnih agencija

Agencija	Ocjena	Izgledi	Datum objave
Fitch	A- (gornja srednja ocjena)	negativni	Apr 09 2020
Moody's	A3 (gornja srednja ocjena)	stabilni	Jan 11 2016
S&P	A- (gornja srednja ocjena)	stabilni	May 15 2015

Izvor: Trading economics; <https://tradingeconomics.com/malaysia/rating> ; (16.09.2020.), tablični prikaz prilagođen od strane autora

4.10 Kreditna procjena rizika

„Coface“ predstavlja najopsežniju međunarodnu mrežu za osiguranje kreditnih obveza. On je 1992 pokrenuo svjetsku mrežu privatnih tvrtki i javnih institucija iz sektora osiguranja trgovinskih kredita koja omogućuju široku geografsku pokrivenost i dubinsko poznavanje lokalnih ekonomskih uvjeta. Zajednički im je cilj razviti i proširiti usluge osiguranja kreditnih plasmana za podršku domaćoj i izveznoj trgovini na mnogim tržištima, istovremeno gradeći na Coface-ovoj ekspertizi i jedinstvenoj bazi

podataka o riziku poduzeća. U konkretnom slučaju za Maleziju napravljena je analiza sa ulaznim podacima za populaciju 32,4 miliona stanovnika i prihode BDP po stanovniku od 11,072 USD, dok su ostali ključni parametri prikazani u (tablici 18.). Za Maleziju *procjena rizika zemlje je A3, a ocjena poslovne klime je A3.*

Tablica 16. Ključni makroekonomski pokazatelji za Maleziju

	2017	2018	2019 (e)	2020 (f)
<i>Rast BDP-a (%)</i>	5.9	4.7	4.5	4.4
<i>Inflacija (godišnji prosjek, %)</i>	3.8	1.0	1.0	2.1
<i>Proračunski saldo (% BDP)</i>	-3.0	-3.7	-3.4	-3.2
<i>Stanje tekućeg računa (% BDP)</i>	2.8	2.1	3.1	1.9
<i>Javni dug (% BDP)</i>	54.4	55.6	56.5	56.0

(e): Procjena. (f): Prognoza.

Izvor: Coface for trade ; <https://www.coface.com/Economic-Studies-and-Country-Risks/Malaysia>; (16.09.2020.)

Tablica 17. Snage i slabosti Malezijskog gospodarstava

Snaga	Slabosti
<ul style="list-style-type: none"> -Diversificirani izvoz -Rastuća domaća potražnja koja ublažava vanjske utjecaje -Sektor dinamičnih usluga -Visoki R & D -Ulaganja koja se podupiru širenjem lokalnog financijskog tržišta i pristupom financijskim instrumentima -Fleksibilnost tečaja -Visok dohodak po glavi stanovnika -Turističko čvorište 	<ul style="list-style-type: none"> -Proračunski prihod koji uvelike ovisi o rezultatima u sektoru plina i nafte -Vrlo visoke razine privatnog duga (80 % BDP-a) -Niski fiskalni prihodi (14 % BDP-a), nedostatak transparentnosti u proračunskoj potrošnji -Smanjenje cjenovne konkurentnosti zbog povećanja troškova rada -Trajne regionalne razlike -Etnički i vjerski sporovi

Izvor: Coface for trade ; <https://www.coface.com/Economic-Studies-and-Country-Risks/Malaysia>; (16.09.2020.)

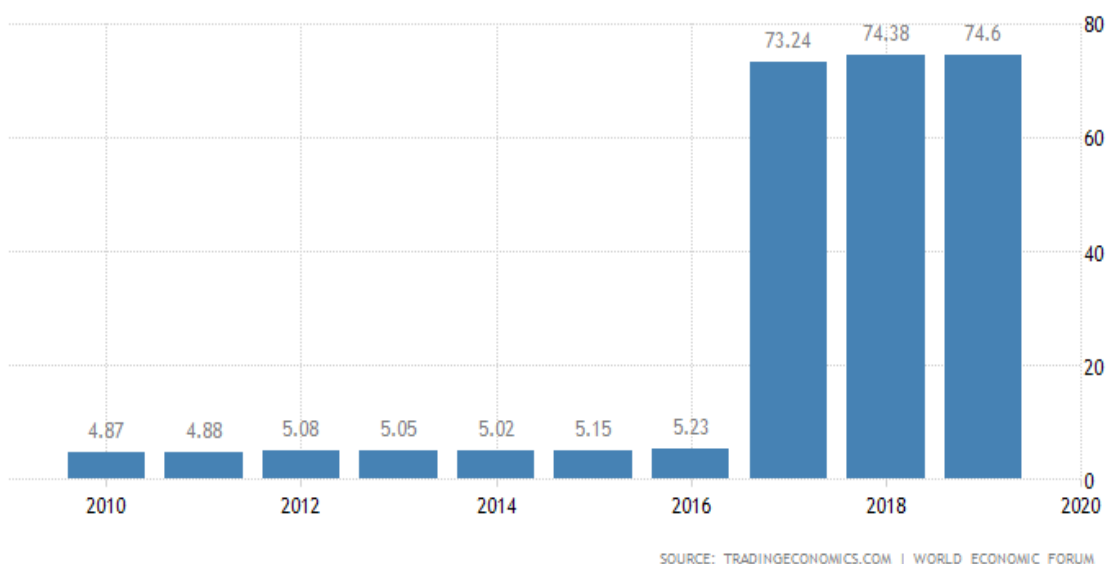
Rast će u Maleziji ostati snažan usprkos vanjskim stražnjim vjetrovima, vođen privatnom potrošnjom. Rast će i dalje biti otporan na pad globalne trgovine jer se gospodarstvo postupno uravnotežuje s izvorno izvezenog rasta prema domaćoj potrošnji (58% BDP-a). I ako je dug kućanstava i dalje visok, 83,2% BDP, potrošnja će ostati snažno poduprta visokim raspoloživim dohotkom i niskom stopom nezaposlenosti, dok se očekuje da će inflacija ostati niska, što dijelom nadoknađuje sporo izvođenje zbog manje globalne potražnje za elektronikom i električnim komponentama, posebno od glavnih trgovinskih partnera Kine i Sjedinjene Države.

4.11 Indeks globalne konkurentnost

Indeks globalne konkurentnosti čini osnovu izvještaja iz anketa o mišljenju Svjetskog Ekonomskog Foruma. On mjeri učinkovitost prema 114 pokazatelja koji utječu na produktivnost nacije. Posljednje izdanje obuhvaćalo je 141 gospodarstvo, čineći preko 98% svjetskog BDP-a. Varijable su organizirane u dvanaest stupova od kojih su najvažniji: institucije, infrastruktura, usvajanje znanja, makroekonomska stabilnost, zdravlje, vještine, tržište proizvoda, tržište rada, finansijski sustav, veličina tržišta, dinamika poslovanja, i inovacijska sposobnost. Indeks konkurentnosti rasta (Growth Competitiveness Index - GCI) varira između 1 i 100, odnosno viši prosječni rezultat znači veći stupanj konkurentnosti. Naglašena uloga ljudskog kapitala, inovacije, otpornosti i okretnosti, kao ne samo pokretača, već i određujući značajke ekonomskog uspjeha u tzv. četvrtoj industrijskoj revoluciji.

Prema ocjeni od 2018. godine Malezija se nalazi na 27. mjestu u odnosu na 140 zemalja, koje su ocjenjivane Indeksom globalne konkurentnosti. Malezija je u postupku ocjenjivanja dobila ukupno 74,60 (75) bodova od 100, dok je rezultat iz prethodnog perioda iznosio 74,38 boda, što ukazuje na trend napretka.³⁵

Dijagram 07. Malezija index globalne konkurentnosti za 2010.- 2020. godinu

Izvor: Trading Economics – Malaysia competitiveness from 2010 to 2020
<https://tradingeconomics.com/malaysia/competitiveness-index>; (16.09.2020)

³⁵ World economic forum – http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCI4_2019_Profile_Malaysia.pdf
<https://www.weforum.org/reports/how-to-end-a-decade-of-lost-productivity-growth>; (16.09.2020)

4.12 Zeleni ekonomski pokazatelji

Zelena ekonomija odnosi se na model ekonomskog rasta u kojem su ulaganja u uštedu resursa kao i održivo upravljanje prirodnim kapitalom kao pokretačem gospodarskog rasta. Malezija je odabrana kao jedna od pilot zemalja za projekt razvojnog računa. Rezultat tog projekta je skup od pet pokazatelja zelene ekonomije (GEI). To su ekonomski, demografski i socijalni kontekst za održivi razvoj, produktivnost u zaštiti okoliša i resursa, baza prirodnih dobara, ekološka dimenzija kvalitete života i odgovori politike i ekonomske prilike.

Prema iskazanim podacima OSCD-a (Organization for Economic Co-operation and Development) od 2017. godine, Departmet of statistics Malaysia (*official portal*) izračunat je rezultat za GEI Malaysia = 79.³⁶

U skladu sa Vladinim nastojanjem da osigura održivi gospodarski razvoj, pokrenula je Nacionalni akcijski plan za energetske učinkovitost 2016.-2025. godine za poticanje usvajanja energetske učinkovitosti u javnom i privatnom sektoru kroz smanjenje rasta potražnje za električne energije za 8% tijekom sljedećih 10 godina s ukupnim smanjenjem emisija stakleničkih plinova s 38 milijuna tona ekvivalenta ugljičnog dioksida.

Ovom inicijativom industrijski i komercijalni sektor u 2019. godini započeo je 75 energetski učinkovitih projekata, a odobreno je ukupno 366,44 milijuna MYR ulaganja. Strani izvori su doprinijeli većem dijelu ulaganja u iznosu od 677,58 milijuna MYR (68,5%) ukupno odobrenih investicija, dok su 168,86 milijuna MYR (31,5%) doprinijeli domaći investitori.

U 2019. godini odobreno je 350 projekata obnovljivih izvora energije s ukupnim ulaganjima od 3,78 milijardi MYR, od čega su 88,5 posto pridonijele domaće investicije, a 11,5 posto strane investicije.

Projekti solarne energije činili su najveći dio sa 330 projekata u vrijednosti od 2,10 milijardi MYR.³⁷

³⁶ Departmet of statistics Malaysia (*official portal*) - List of Green Economy Indicators (GEI) Malaysia; https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cone&menu_id=ZDU2TmFuYzYzMTVpa2R5YzI1citFZz09; (12.09.2020.)

³⁷ MIDA; Crafting the future – Malaysia Investment Performance Report 2019.; https://www.mida.gov.my/home/administrator/system_files/modules/photo/uploads/20200421151258_MIDA%20IPR%202019%20fullbook_FINAL.pdf; (11.09.2020.), str. 86,87 i 88

4.13 Proizvođački i potrošački pokazatelji

Indeks cijena proizvođača (PPI) zabilježila je negativnih 3,5% u srpnju 2020. godine na 100,7 u odnosu na 104,4 u istom mjesecu prethodne godine. Tome je pridonio učinak nižih cijena nafte zbog kojih je rudarski indeks ostao u negativnoj fazi od 37,0%. Slično tome, indeks proizvodnje i opskrbe električnom energijom i plinom također je zabilježio pad od 1,3%. U međuvremenu, indeks opskrbe vodom pao je 0,6%, a indeks poljoprivrede, šumarstva i ribarstva porastao je za 14,6%.

Na mjesečnoj osnovi, lokalna proizvodnja PPI zabilježila je neznatni porast od 0,4% u srpnju 2020. godine. Povećanje je podržao indeks za rudarstvo (8,3%), poljoprivredu, šumarstvo i ribarstvo (0,9%), te opskrba vodom (0,2%). Nasuprot tome, indeksi opskrbe električnom energijom zabilježio je pad od 0,5% i plinom, pad od 0,2%.

Na temelju usporedbe na mjesečnoj razini, porast lokalne proizvodnje PPI od 0,4% u srpnju 2020. godine podržan je porastom indeksa sirovih materijala za daljnju preradu (4,9%). Međutim, indeks repromaterijala, zaliha i komponenata te gotove robe pokazao je pad od 0,8%, odnosno 0,1%.³⁸

Tablica 18. Indeks cijena proizvođača prema proizvođačkim sektorima za 2020. godinu

Proizvodni sektor	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	Rudarstvo	Proizvodnja	Opskrba strujom i plinom	Napajanje vodom
<i>Srpanj 2020./ Lipanj 2020.</i>	0,9	8,3	-0,2	- 0,5	0,2
<i>Lipanj 2020./ Svibanj 2020.</i>	10,3	10,9	-0,8	-0,6	-0,3
<i>Svibanj 2020./ Travanj 2020.</i>	-4,5	16,6	-0,8	-0,3	-0,3
<i>Srpanj 2020./ Srpanj 2019.</i>	14,6	-37,0	-1,3	-1,3	-0,6
<i>Lipanj 2020./ Lipanj 2019.</i>	15,1	-42,5	-1,2	-0,6	-1,2
<i>Svibanj 2020./ Svibanj 2019.</i>	5,5	-52,7	-0,8	-0,2	-1,1
<i>Srpanj 2020. TOTAL (100.0)</i>	104,4	62,6	104,3	116,5	110,7

Izvor: Department of statistics Malaysia – Indeks proizvođačkih cijena Malezija srpanj 2020.
<https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=bXJEYTVmSkdHMnYxZVp3Zzd5M0xrdz09;> (16.09.2020.)

³⁸ Department of statistics Malaysia –Indeks potrošačkih cijena Malezija srpanj 2020;
https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cThemeByCat&cat=107&bul_id=cjRaemp1MIVYbEZMZVN1bmtadWFGUT09&menu_id=bThzTHQxN1ZqMVF6a2l4RkZoNDFkQT09 ; (16.09.2020.)

Tablica 19. Udio cijena proizvođača Malezije za srpanj/lipanj 2020. godine

<i>Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov</i>	<i>Rudarstvo</i>	<i>Proizvodnja</i>	<i>Opskrba strujom i plinom</i>	<i>Napajanje vodom</i>
14,6%/ 15,1%	-37,0%/-42,5%	-1,3%/ -1,2%	-1,3%/ -0,6%	-0,6% (-1,2%)

Izvor: Department of statistics Malaysia – Indeks proizvođačkih cijena Malezija srpanj 2020.
<https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=bXJEYTVmSkdHMnYxZVp3Zzd5M0xrdz09;> (16.09.2020.)

Indeks potrošačkih cijena (CPI) smanjio se za 1,3% u srpnju 2020. na 119,9 u odnosu na 121,5 u istom mjesecu prethodne godine. Smanjenje ukupnog indeksa pripisano je padu prometa od (-10,3%), stanovanja, vode, električne energije, plina i ostalih goriva (-2,6%), odjeće i obuće (-0,6%), te namještaja, opreme za kućanstvo i rutine održavanje kućanstva (-0,1%) što je doprinijelo 45,7% ukupnoj težini.

Ipak, hrana i bezalkoholna pića porasla su 1,4% na 135,0 u odnosu na 133,2 u odgovarajućem mjesecu prethodne godine. Ova skupina pridonosi 29,5% CPI težine. Slično tome, razna roba i usluge nagnute su za 2,9%, a slijede komunikacija (1,6%), zdravstvo (1,1%) i obrazovanje (1,2%).

Tablica 20. Udio cijena potrošača Malezija usporedba srpanj/ lipanj 2020. godine

<i>Hrana i bezalkoholna pića</i>	<i>Alkoholna pića i duhan</i>	<i>Odjeća i obuća</i>	<i>Gradnja, voda, el. energija, plin i ostala goriva</i>	<i>Namještaj, bijela tehnika i održavanje</i>	<i>Zdravlje</i>
1,6% (1,4%)	0,2% (0,3%)	-1,1% (-0,6%)	2,6% (-2,6%)	-0,2% (-0,1%)	1,1% (1,1%)
<i>Transport</i>	<i>Komunikacije</i>	<i>Rekreacija i kultura</i>	<i>Edukacija</i>	<i>Restorani i hoteli</i>	<i>Kućne potrepštine i usluge</i>
14,3% (10,3%)	1,6% (1,6%)	0,6% (0,7%)	0,8% (1,2%)	0,3% (0,2%)	3,0% (2,9%)

Napomena: u () se nalazi indeks potrošačkih cijena za lipanj 2019. godine

Izvor: Department of statistics Malaysia –Indeks potrošačkih cijena Malezija srpanj 2020;
https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=106&bul_id=bE1IWGFyZjJGUjk3Vlc4VWVWRDZodz09&menu_id=bThzTHQxN1ZqMVF6a2l4RkZoNDFkQT09; (17.09.2020.), tablična obrada podataka od strane autora

Tablica 21. Prikaz indeksa potrošačkih cijena za srpanj 2020. godine

Indeks u srpnju 2020. godine = 100,0 (TOTAL = 119,9)					
<i>Hrana i bezalkoholna pića</i>	<i>Alkoholna pića i duhan</i>	<i>Odjeća i obuća</i>	<i>Gradnja, voda, el. energija, plin i ostala goriva</i>	<i>Namještaj, bijela tehnika i održavanje</i>	<i>Zdravlje</i>
135	168,4	93,5	117,9	116,7	124,2
<i>Transport</i>	<i>Komunikacije</i>	<i>Rekreacija i kultura</i>	<i>Edukacija</i>	<i>Restorani i hoteli</i>	<i>Kućne potrepštine i usluge</i>
102,8	97,5	112,3	121,0	132,0	113,6

Izvor: Department of statistics Malaysia – Malaysia economic performance fourth quarter 2019.
https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=106&bul_id=bE1IWGFyZjJGUjk3Vlc4VWVWRDZodz09&menu_id=bThzTHQxN1ZqMVF6a2l4RkZoNDFkQT09; (17.09.2020.), tablična obrada podataka od strane autora

4.14 Indeks globalnih vještina

Hays Global Skills Indeks globalnih vještina daje sveobuhvatni pregled profesionalnog globalnog tržišta rada i nudi uvid u izazove s kojima se suočavaju organizacije dok tragaju za najtraženijom kvalificiranom radnom snagom. On pruža uvid u zaposlenost i ekonomski status 34 tržišta i utvrđuje koliko je organizacijama lako ili teško pronaći kvalificirane stručnjake koji su im potrebni. Indeks daje podatke za usporedbu rezultata za svako pojedino tržište rada, uključujući analizu sedam pokazatelja koji ga određuju. Dubinskom analizom nekih od najvećih svjetskih tržišta rada, izvješće ističe nekoliko čimbenika koji utječu na gospodarstvo na globalnoj razini, uključujući stagnaciju plaća i njezine potencijalne uzroke, nestanak radno sposobnih srednjih kvalifikacija i učinke profesionalne segregacije spolova. Sadrži sedam indikatora: fleksibilnost obrazovanja, sudjelovanje na tržištu rada, fleksibilnost tržišta rada, talenta neusklađenost, opći pritisak plaća, pritisak plaće u visoko industrijaliziranim zanimanjima, pritisak plaće u zanimanjima sa visokim vještinama i fleksibilnost obrazovanja.

Na skali ocjenjivanja od 0 do 10 za Maleziju Indeks globalnih vještina iznosi 4.6 u 2018.godini i 4.5 u 2019. godini, što iznosi pad od 0.1 čime se potvrđuje napredak na godišnjoj razini u ostvarenju globalnih vještina.³⁹

Tablica 22. Indeks globalnih vještina za Maleziju za 2019. godinu

Indeks globalnih vještina za Maleziju (ocjena od 0 do 10)		
1	Fleksibilnost obrazovanja	4.1
2	Sudjelovanje na tržištu rada	3.8
3	Fleksibilnost tržišta rada	5.7
4	Talenta neusklađenost	n/a
5	Opći pritisak plaća	4.6
6	Pritisak plaće u visoko industrijaliziranim zanimanjima	5.1
7	Pritisak plaće u zanimanjima sa visokim vještinama	3.9

Izvor: Hays Global skills; <https://www.hays-index.com/market/malaysia/>; (16.09.2020.), tablična obrada podataka od strane autora

Princip ocjenjivanja je da što je ocjena niža to je potencijal veći, i obrnuto što je ocjena viša to je potencijal manji.

Maleziju u 2020. godini očekuje još jedna turbulentna godina na tržištu rada, zbog stalnog nedostatka talenta u svim industrijama. Traže se kandidati tehničkog podrijetla, poput računalne i informacijske tehnologije (IT), umjetne inteligencije (AI), kibernetička

³⁹ Hays Global skills; <https://www.hays-index.com/market/malaysia/>; (16.09.2020.)

sigurnost i znanost o podacima bili su velika potražnja jer tvrtke žele poboljšati svoje tehnološke mogućnosti. Ovaj trend podupire nastavak rasta malezijske tehnološke industrije, koja je pokazala da mnoge tvrtke za *fintech* i *e-trgovinu* dobivaju sredstva kako bi im pomogle u daljnjem servisiranju tržišta jugoistočne Azije. Naročito je velika potražnja za kandidatima s jakim vještinama upravljanja projektima, jer tvrtke traže agente promjene koji mogu voditi projekte za daljnju digitalizaciju poslovanja. Traže se i programeri, softverski inženjeri, znanstvenici, analitičari, inženjeri podataka, stručnjaci za financijsku tehnologiju, ICT inženjeri za *cyber* sigurnost i programeri mobilnih aplikacija.

4.15 Ginijev koeficijent

U ekonomiji, Gini koeficijent je statistička mjera, koji se ponekad naziva Gini indeks ili Gini omjer, mjera je statističke disperzije namijenjene predstavljanju dohotka ili bogatstva raspodjele stanovnika jedne nacije, a najčešće za mjerenje nejednakosti. Razvio ga je talijanski statističar i sociolog Corrado Gini za prikazivanje dohodovnih nejednakosti, a objavio je u svom radu iz 1912. *Variability and Mutability*. Ginijev koeficijent primjenjuje se kao mjera prihoda i bogatstva pojedinih zemalja, a time i za klasifikaciji zemalja i njihovim stupnju razvoja. Gini koeficijent kreće se od 0 (0%) do 1 (100%), gdje 0 predstavlja savršenu (potpunu) jednakost, a 1 predstavlja savršenu (potpunu) nejednakost. Veći Gini koeficijent znači veću nejednakost. Da je svaki stanovnik nacije imao isti dohodak, Gini koeficijent bio bi jednak nuli. Kada bi jedan stanovnik u cijeloj državi ostvario sav prihod, a ostatak zaradio nulu, Gini koeficijent bio bi 1.

Tablica 23. Ginijev koeficijent prikaz vrijednosti po godinama

Godina	1984	1987	1989	1992	1995	1997	2005	2007	2008	2011	2015	2020
Gini koeficijent	48,6	47	46,2	47,7	48,5	49,1	46,1	46,1	45,5	43,9	41	46,2

Izvor: The World Bank - GINI index (World Bank estimate) Development Research Group – Malaysia <https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.GINI?locations=MY>; (17.09.2020.) i World Population Review <https://worldpopulationreview.com/countries/gini-coefficient-by-country/>; (17.09.2020.), prikazani podaci su obrađeni u tabličnom obliku od strane autora

Iz prethodne tablice vidljiva je promjena Ginijevog koeficijena kroz godine, a trenutna vrijednost (omjer) iznosi 46,2.

4.16 Indeks ljudskog razvoja (Human development index- HDI)

Indeks ljudskog razvoja (HDI) je još jedan mjernu uređaj koji su Ujedinjeni narodi razvili kao metriku za procjenu nivoa socijalnog i ekonomskog razvoja zemalja. On kvantificira: očekivani životni vijek, obrazovno postignuće i prihode u standardizirani broj između nule i jedan. Što je bliže jedan, to je zemlja razvijenija. Ne postoje minimalni zahtjevi za razvijeni status, ali većina razvijenih zemalja ima HDI od 0,8 ili više.

Indeks ljudskog razvoja (HDI) stvoren je kako bi naglasio da ljudi i njihove sposobnosti trebaju biti krajnji kriterij za ocjenu razvoja zemlje, a ne samo ekonomski rast. Indeks ljudskog razvoja (HDI) sažeto je mjerilo prosječnog postignuća u ključnim dimenzijama ljudskog razvoja: dug i zdrav život, znanje i prihvatljiv životni standard. HDI je geometrijska sredina normaliziranih indeksa za svaku od tri dimenzije. Zdravstvena dimenzija procjenjuje se očekivanim životnim vijekom rođenja i izražava se Indeksom očekivanog životnog vijeka, a dimenzija obrazovanja mjeri se prosjekom godina školovanja za odrasle u dobi od 25 godina i više i očekivanim godinama školovanja za djecu koja ulaze u starosnu dob, a izražava se Indeksom obrazovanja. Dimenzija životnog standarda mjeri se bruto nacionalnim dohotkom po glavi stanovnika a izražava GNI (per capita) indeksom.

HDI ne odražava se na nejednakosti, siromaštvo, ljudsku sigurnost, osnaživanje itd.

Tablica 24. Human development index (HDI) za Maleziju

HDI rang	Država	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
61	Malazija	0.773	0.779	0.782	0.787	0.792	0.797	0.801	0.802	0.804

Izvor : UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME - Human development index (HDI); <http://hdr.undp.org/en/data>; (17.09.2020.), autor je ekstrahirao potrebne podatke iz cjelovite tablice

Iz navedenog slijedi da je Malezija prema Indeksu ljudskog razvoja sa svakom slijedećom godinom postaje sve razvijenija zemlja po pitanju ljudskog potencijala.

5. REFORME I PLANOVI ZA BUDUĆNOST

Od stjecanja neovisnosti 1957. godine, Malezija je uspješno diverzificirala svoje gospodarstvo iz gospodarstva koje je u početku bilo utemeljeno na poljoprivredi i robnim proizvodima, do onog koji je sada domaćin snažnim sektorima proizvodnje i usluga, koji su ga naveli da postane vodeći izvoznik električnih uređaja, elektroničkih dijelovi i komponenti. Malezija je jedno od najotvorenijih gospodarstava na svijetu.

Jedanaesti plan za malezijsku vladu Malezije (2016.-2020.) naglašava potrebu za većom uključenošću u ekonomske tokove. Naročito se želi podići životni standard donjih 40% stanovništva prema dohotku, smanjiti jaz u prihodima i infrastrukturi između bogatijih i siromašnijih država te povećati sudjelovanje žena u gospodarstvu.

Otvorenost za trgovinu i investicije bila su ključna za stvaranje novih radnih mjesta i rast prihoda, s tim da je oko 40% radnih mjesta u Maleziji povezano sa izvoznim aktivnostima. Nakon azijske financijske krize koja je bila najintenzivnija 1997-98. godine, gospodarstvo Malezije se nalazi na uzlaznoj putanji.

Manje od 1% je malezijskih kućanstava živi u ekstremnom siromaštvu, a vlada se usmjerava na rješavanje blagostanja najsiromašnijih oko 40% stanovništva. Nejednakost prihoda u Maleziji i dalje je velika u odnosu na ostale istočnoazijske zemlje, ali postepeno opada. Na primjer, od 2009. do 2014. godine, realni prosječni prihodi kućanstava povećali su se na 11,9% godišnje, u usporedbi sa 7,9% za cjelokupno stanovništvo Malezije, što je smanjilo razlike u prihodima. Nakon subvencija sa širokim pravima, Vlada je postupno krenula prema ciljanijim mjerama za podršku siromašnim i ranjivim, uglavnom u obliku novčanih transfera kućanstvima s niskim prihodima.

Dugoročno, dok se Malezija konvergira s gospodarstvima s visokim dohotkom, inkrementalni rast ovisit će manje o akumulaciji faktora, a više o podizanju razine produktivnosti za održavanje većeg potencijalnog rasta. Neprekidni naponi na reformama i u borbi s ključnim strukturnim ograničenjima bit će ključni za podršku i održavanje budućeg razvojnog puta Malezije.

Prvi strateški cilj Vlade je osigurati kontinuirani rast produktivnosti. Jedna od poluga da se to postigne bila bi pojačana napora na poboljšanju razine obrazovanja, ne samo znanja engleskog jezika, i povećavanje ponude diplomanata spremnih za posao, posebno kroz tehničko strukovno obrazovanje i osposobljavanje. Iako otvorena ekonomija, daljnja liberalizacija trgovine i ulaganja pomogla bi Maleziji, potpomognuta

jačom politikom tržišnog natjecanja, posebno u telekomunikacijama. U međuvremenu, zastarjeli zakon o stečaju treba preoblikovati kako bi se uskladio s najboljom međunarodnom praksom, jer bi to potaknulo djelatnost uslužnog sektora i ojačalo mala i srednja poduzeća. Produktivnost u javnom sektoru također ima prostora za poboljšanje, posebno smanjenjem dupliciranja među vladinim agencijama, decentralizacijom više funkcija i preispitivanjem politika javne nabave kako bi se poboljšala transparentnost i potaknulo konkurentno nadmetanje.

Drugi strateški cilje Vlade je poticanje sveobuhvatnijeg rasta. Potreban je sveobuhvatni sustav socijalne zaštite, posebno dugo odgađana primjena osiguranja kod zaposlenja. Stope sudjelovanja u radu žena i starijih ljudi također bi se mogle povećati fleksibilnijim radnim aranžmanima i ulaganjem u ranu skrb o djeci, kao i programima cjeloživotnog učenja i prekvalifikacije. Poticanje digitalne povezanosti, posebno širokopojasnog pristupa, također bi pomoglo smanjiti razlike između bogatijih i siromašnijih.

Ključni cilj Vlade je nastaviti s postupnom fiskalnom konsolidacijom, smanjenjem osnovnog fiskalnog deficita. Vlada svoj napredak duguje do sada provedenim velikim strukturnim reformama. Prema sadašnjoj fiskalnoj politici porez na robu i usluge temeljen na potrošnji, što je dovelo do bolje i transparentnije naplate poreza, a pomoglo je i širenju preuske porezne osnovice. Malezijska priča o gospodarskom uspjehu potkrepljena je vrlo dobrom planskom strategijom oko monetarne i financijske politike, koju vodi neovisna i autoritativna središnja banka. Malezija je razvila treće najveće tržište obveznica u Aziji i globalni je zagovornik islamskih financija.

Malezija ima novo industrijalizirana tržišnu ekonomiju koja je relativno otvorena i orijentirana na državu. Ekonomska zajednica ASEAN olakšava regionalnu integraciju sa slobodnim protokom proizvoda, investicijama i povećanjem produktivnosti.

Na stanje budućih kratkoročnih i dugoročnih gospodarskih planova poseban utjecaj ima pandemija COVID-19 koja muči Maleziju još od 23. siječnja 2020. godine do danas. Očekuje se da će se učinci pandemije snažno odraziti na gospodarsku aktivnost sljedećih mjeseci a moguće i tijekom sljedeće godine. Stoga u idućim mjesecima Vlada očekuje sporiji gospodarski rast.

Što se tiče planova za budućnost, Vlada Malezije planira u 12. mjesecu 2020. godine, Parlamentu uložila usvajanje gospodarskog strateškog plana za rast i razvoj pod nazivom „12th Malaysia Plan“ izrađenom za period od 2021. do 2025. godine, te je aktivacija plana određena za početak sljedeće godine. Do odstupanja u aktivaciji novog plana došlo je radi utjecaja COVID-a na gospodarstvo Malezije.

6. USPOREDBA GOSPODARSTAVA

6.1 Usporedba Malezije sa R. Hrvatskim gospodarstvom

Procjena Coface referencira se na kreditna osiguranja i upravljanje rizikom, te predstavlja međunarodnu u 100 zemalja, uz mogućnost pružanja pokrića za svoje klijente u oko 200 zemalja. Coface se oslanja na svoju međunarodnu mrežu, kao i na mrežu svojih autoriziranih partnera.

Tablica 25. Usporedba RH i Malezije prema Cofface-ovoj procjeni rizika zemlje

DRŽAVA	HRVATSKA	MALEZIJA
<i>Populacija</i>	4.1 mil	32.0 mil
<i>GDP po glavi stanovnika</i>	14,870 USD	9,755 USD
<i>Procjena rizika zemlje</i>	A4 /razuman/	A3 /zadovoljavajući/
<i>Ocjena poslovne klime</i>	A2 /nizak/	A3 /zadovoljavajući/
SNAGE	<ul style="list-style-type: none"> -35% električne energije iz obnovljivih izvora, 40% uvezene -Turističke privlačnosti i duga obalna -Naftni i plinski potencijal -Kuna vezana je za euro (76% bankovnih depozita u eurima ili indeksirano u eurima), s ciljem sudjelovanja u ERM II u 2020. -EUR 12,6 milijardi europskih strukturnih fondova tijekom razdoblja 2014-2020, odnosno 22% BDP-a 2018. -Visokokvalitetna infrastruktura 	<ul style="list-style-type: none"> -Diversificirani izvoz -Dinamični sektor usluga -Dobra infrastruktura, visoke investicije u istraživanje i razvoj podržane širenjem lokalnog financijskog tržišta i pristupom FDI-ovima -Fleksibilnosti tečaja -Visoki prihod po glavi stanovnika -Turističko središte
SLABOSTI	<ul style="list-style-type: none"> -Privatni i javni dug su i dalje visoki: usluga javnog duga čini oko 14% BDP-a -U institucijama: neučinkovita administracija, zdravstvo i pravosuđe, multiplicirano administrativna razina, korupcija -Dugotrajan učinak na ekonomiju radi neučinkovitosti i insolventnosti -Mala industrijska diverzifikacija, nedostatak konkurentnosti -Velika nezaposlenost mladih (23 % u siječnju 2019.), malo sudjelovanje žena u zaposlenjima -Odlazak građana iz RH oduzimajući kvalificiranu radnu snagu, pad stanovništva 	<ul style="list-style-type: none"> -Oslanjanje na vanjsku potražnju -Budžetski dohodak uvelike ovisi o učincima u plinskom i naftnom sektoru -Vrlo visoke razine privatnog duga (80% BDP-a) -Erozija cjenovne konkurentnosti zbog sve većih troškova rada -Stalne regionalne razlike -Razlike etničkih i vjerskih sporova

Izvor: Cofface for trade ; <https://www.coface.com/Economic-Studies-and-Country-Risks/Malaysia> & <http://www.coface.hr/en/Economic-Analysis/Croatia>; (18.09.2020.)

Indeks ljudskog razvoja (HDI) je indeks koji se koristi za rangiranje zemalja na temelju ljudskog razvoja. HDI je rangiran na skali od 0 do 1.0, pri čemu je 1.0 najviši ljudski razvoj. HDI se raščlanjuje na četiri stupnja: vrlo visok ljudski razvoj (0,8-1,0),

visok ljudski razvoj (0,7-0,79), srednji ljudski razvoj (0,55–70) i nizak ljudski razvoj (ispod 0,55). Većina zemalja koje su "razvijene zemlje" imaju HDI ocjenu 0,8 ili više (u vrlo visokoj razini ljudskog razvoja). Te zemlje imaju stabilne vlade, rašireno obrazovanje i zdravstvo, visoke očekivane životne vijekove i rastuća, snažna gospodarstva.

Tablica 26. Human development index (HDI) za Maleziju i Republiku Hrvatsku

HDI rank	Država	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
61	Malezija	0.773	0.779	0.782	0.787	0.792	0.797	0.801	0.802	0.804
46	R.Hrvatska	0.811	0.817	0.820	0.825	0.827	0.830	0.832	0.835	0.837

Izvor : UNITED NATIONS DEVELOPMENT PROGRAMME - Human development index (HDI); <http://hdr.undp.org/en/data>; (18.09.2020.), obrada podatke iz cjelovite tablice od strane autora

Kreditni rejting Ekonomija trgovanja (Trading Economies-TE) prikazan je za obje zemlje u tablici koja slijedi. On ocjenjuje kreditnu sposobnost zemlje između 100 (bez rizika) i 0 (vjerojatno na zadano). Za razliku od rejtinga koje daju glavne kreditne agencije, ovaj indeks je numeriran radi usporedbe više zemalja.

Tablica 27. Usporedni prikaz kreditnog rejtinga za RH i Maleziju

Država	S&P	Moody's	Fitch	TE
RH	BBB- (gornja srednja ocj.)	Ba2 (ne investicijska ocj. spekulativan)	BBB- (niža srednja ocj.)	51
Malezija	A- (niža srednja ocjena)	A3 (gornja srednja ocj.)	A- (gornja srednja ocj.)	70

Izvor: Trading economics - <https://tradingeconomics.com/malaysia/rating>; (18.09.2020)

Tablica 28. Pregled usporednih ekonomskih pokazatelja za R. Hrvatsku i Maleziju za 09.mj 2020. godine

DRŽAVE	BDP /billion USD/	BDP YoY /međugodišnja/	KAMATNA STOPA	INFLACIJSKA STOPA	NEZAPOSLENOST	VLADIN BUDŽET /% od BDP-a/	DUG/BDP /% od BDP-a/	TREKUTNI RAČUN /% od BDP-a/	STANOVNIŠTVO /million/
RH	60	-15,10%	2,50%	-0,10%	9,00%	0,40%	73,20%	2,50	4,08
Malezija	365	-17,10%	1,75%	-1,30%	4,70%	-3,20%	51,80%	3,30	32,60

Izvor: Trade economics - <https://tradingeconomics.com/>; (18.09.2020.), podaci su tablično obrađeni od strane autora

Prema izvješću World economic forum-a u publikaciji *Global competitiveness Report 2019*, prikazan je Indeks globalne konkurentnosti za ukupno ukupno 141 država. Republika Hrvatska se nalazi na 63 mjestu sa ukupno 61,9 bodova i pomakom za pet mjesta gore te rezultatskim poboljšanjem od + 1,8 boda u odnosu na prethodne rezultate, dok se Malezija nalazi na 27 mjestu sa ukupno 74,6 bodova sa pomakom dva mjesta dolje i rezultatskim poboljšanjem od + 0,2 boda u odnosu na prethodno razdoblje. Navedeni podaci se odnose na period iz 2018 godine.

Indeks konkurentnosti u Hrvatskoj prosječno je iznosio 17,17 bodova od 2007. godine do 2019. godine, a rekordno najnižih je bio 4,03 bodova u 2010. godini.

Dok, indeks konkurentnosti u Maleziji prosječno je iznosio 20,98 bodova od 2007.godine, a rekordni minimum od 4,87 bodova u 2010. godini.

6.2 Usporedba s ekonomijom EU

Pregovori o sporazumu o slobodnoj trgovini (Free Trade Agreement- FTA) između EU i Malezije pokrenuti su 2010. godine i stavljeni su na čekanje nakon sedam rundi pregovora u 2012. godini na zahtjev Malezije. U periodu od 2016. do 2017. godine održana je analiza stanja kako bi se procijenili izgledi za nastavak pregovora. Nakon općih izbora u Maleziji u svibnju 2018.godine, nova Vlada je zauzela stav o mogućem nastavku pregovora. Cilj pregovora je ukloniti ili smanjiti carinske i necarinske zapreke trgovini poljoprivrednim proizvodima, proizvedenoj robi i uslugama i na taj način olakšati trgovinske tokove, proširiti razinu stranih ulaganja i ostvariti njegov neiskorišteni potencijal, izjednačavaju uvjete između privatnih poduzeća i državnih poduzeća te doprinose i promiču ciljeve održivog razvoja. Pregovori o sporazumu o slobodnoj trgovini (FTA) između EU i Malezije su na čekanju, provedena je Procjena učinka o održivosti (Sustainability Impact Assessment- SIA) kao potpora pregovorima dva partnera o Sporazumu o slobodnoj trgovini (FTA).

Malezija je jedna od 10 članica Asocijacije nacija jugoistočne Azije (Association of South East Asian Nations- ASEAN), treće najveće gospodarstvo u regiji po BDP-u sa 12% i treći najveći trgovinski partner EU u ASEAN-u. Regija ASEAN dinamično je tržište s oko 640 milijuna potrošača i svrstava se kao osma ekonomija na svijetu.

Kako je Malezija članica WTO-a od svog stvaranja 1995. godine, sa EU uspostavila je bilateralnu trgovinu u vrijednosti 39,8 milijardi eura za 2018. godinu. Uvoz iz Malezije u EU postupno se povećavao od 2006. godine i iznosi 25,6 milijardi eura u 2018.

godini, dok izvoz EU-a također bilježi rastući trend dostizanja 14,2 milijarde eura u 2019. godini. EU je treći najveći trgovinski partner Malezije (nakon Kine i Singapura) koji čini 11,6% ukupne trgovinske razmjene u zemlji. U 2018. Malezija je postala 23. najveći trgovinski partner EU u robno trgovinskoj razmjeni. U bilateralnoj trgovini između EU i Malezije dominiraju industrijski proizvodi. EU uglavnom uvozi strojeve i uređaje i izvozi električnu opremu i strojeve (oba načina industrijski proizvodi čine više od 90% trgovine), pored navedenog iz Malezije uvozi se i plastika, guma, masti i ulja životinjskog i biljnog podrijetla, a u pogledu izvoza, izvoze mehanički proizvodi. U 2018. godini direktna strana ulaganja EU u Malezijsko gospodarstvo iznosila su za Maleziju prema EU 13,2 biliona €, za EU prema Maleziji 23,4 milijardi €.⁴⁰

Tablica 29. Trgovina u robi od 2017. do 2019. godine

EU – MALEZIJA – TRGOVINA ROBOM (u € milijardi)			
Godina	EU uvoz	EU izvoz	Razmjena
2017	19,8	12,8	-7,1
2018	20,8	12,7	-8,1
2019	23,6	13,0	-10,6

Izvor: European commission - <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/malaysia/>; (12.09.2020.)

Tablica 30. Trgovina uslugama od 2016 do 2018. godine

EU – MALEZIJA – TRGOVINA USLUGAMA (u € milijardi)			
Godina	EU uvoz	EU izvoz	Razmjena
2016	2,4	3,0	0,6
2017	2,6	3,4	0,7
2018	2,9	3,2	0,2

Izvor: European commission - <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/malaysia/>; (12.09.2020.)

Malezija je bila jedna od 13 zemalja za koje je Europska Komisija za izvješće o rastu i razvoju utvrdila da bilježe prosječni rast veći od 7% godišnje tijekom 25 godina. Malezija je rangirana kao drugi najveći uvozni partner EU-a i treći najveći izvozni partner u ASEAN-u u 2016. Za Maleziju je EU bila treći najveći trgovinski partner u 2017. godini.⁴¹

⁴⁰ European commission – Country and regions – Malaysia; <https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/malaysia/>; (18.09.2020.)

⁴¹ EU & MALAYSIA – Trade and investment between the EU and Malaysia; <http://www.eu-malaysia-sia.com/about-eu-sia/>; (18.09.2020.)

U tablici 31. nalaze se usporedni parametri ekonomskih pokazatelja.

Tablica 33. Pregled usporednih ekonomskih pokazatelja Euro zone i Malezije za 09mj.2020. godine

DRŽAVE	BDP /miliardi US \$/	BDP YoY /međugodišnja/	KAMATNA STOPA	INFLACIJSKA STOPA	NEZAPOSLENOST	VLADIN BUDŽET /% od BDP-a/	DUG/BDP /% od BDP-a/	TREKUTNI RAČUN /% od BDP-a/	STANOVNIŠTVO /miliona/
Euro zona	13336	-14,7%	0,00%	-0,20%	7,90%	-0,60%	84,10%	2,70	341,90
Malezija	365	-17,10%	1,75%	-1,30%	4,70%	-3,20%	51,80%	3,30	32,60

Izvor: Trade economics - <https://tradingeconomics.com/>; (12.09.2020.), podaci su tablično obrađeni od strane autora

Od 141 ekonomije zemlje EU-a i Malezija prema Globalnom indeksu konkurentnosti smjestile su se na sljedeća mjesta (pozicija/ rezultat): (4/82,4) Nizozemska, (5/82,3) Švicarska, (7/81,9) Njemačka, (8/81,2) Švedska, (9/81,2) Engleska, (10/81,2) Danska, (11/80,2) Finska, (15/78,8) Francuska, (17/78,1) Norveška, (18/77,0) Luxemburg, (21/76,6) Austrija, (22/76,4) Belgija, (23/75,3) Španjolska, (24/75,1) Irska, (27/74,6) Malezija, (30/71,5) Italija, (32/70,9) Češka Republika, (34/70,4) Portugal, (35/70,2) Slovenija, (37/68,9) Poljska, (42/66,8) Slovačka Republika, (47/65,1) Mađarska, (49/64,9) Bugarska, (51/64,4) Rumunjska, (59/62,6) Grčka, (63/61,9) Republika Hrvatska.⁴²

Mnoge europske zemlje imaju najniži Ginijev koeficijent, poput: Slovačke (22,3), Slovenije (24,4), Švedske (24,9), Čehoslovačka Republika (25) Ukrajine (25,5), Belgije (25,9), Norveške (26,8), Njemačke (27), Finske (27,2), Rumunjske 27,3), Mađarske (28,2), Danske (29), Albanije (29), Francuske (29,3), Švicarske (29,5), Nizozemska (30,3), Luxemburg (30,4), Austrija (30,5), Croatia (30,8), Poljska (30,8), Irska (31,3), Italija (31,9), Engleska (32,4), Portugal (33,9), Estonija (34,8), Španjolska (35,9), Grčka (36,7), Bugarska (40,2), dok Malezija ima Ginijev koeficijent (46,2).⁴³

⁴² World economic forum- The Global Competitiveness Index 4.0 2019 Rankings; http://www3.weforum.org/docs/WEF_TheGlobalCompetitivenessReport2019.pdf; (12.05.2020.), str. 15

⁴³ World population Review - <https://worldpopulationreview.com/countries/gini-coefficient-by-country/>; (29.03.2020.)

7. ZAKLJUČAK

Malezija je strateški smještena u srcu jugoistočne Azije. Pogodno poslovno okruženje Maleziji je učinilo jednom od najboljih svjetskih investicijskih destinacija za „*offshore*“ proizvodne operacije. Malezija je do danas privukla više od 5.000 stranih kompanija iz više od 40 zemalja radi uspostave poslovne suradnje u svojoj zemlji. Ona nudi ekonomski isplativo mjesto za ulaganja investitora koji namjeravaju uspostaviti „*offshore*“ operacije za proizvodnju naprednih tehnoloških proizvoda za regionalna i međunarodna tržišta.

Politički stabilna zemlja s dobro razvijenim pravnim sustavom, Malezija pruža atraktivne poticaje za ulagače koji su podržani tržišno orijentiranom ekonomijom i vladinim politikama. Malezija osigurava investitorima dinamično i živo poslovno okruženje s idealnim preduvjetima za rast i profit. Ključne prednosti Malezije uključuju dobro razvijenu industrijsku infrastrukturu, te obrazovanu i produktivnu radnu snagu.

Tehnološki napredak postao je sastavni dio rasta Malezije kao industrijalizirane nacije. Malezija je jedna od tehnološki najrazvijenijih zemalja među industrijaliziranim zemljama u regiji ASEAN, što daje veliku prednost proizvođačima u Maleziji.

Malezija je na putu da postane peti takozvani "tigar", odnosno novo industrijalizirana ekonomija, istočne Azije, zajedno s Tajvanom, Korejom, Hong Kongom i Singapurom. Infrastruktura u Maleziji dizajnirana je za potrebe poslovne zajednice i jedna je od najboljih u Aziji. Malezija ima vrlo modrnu i sofisticiranu telekomunikacijsku mrežu koja podržava digitalne i optičke tehnologije. Pet je međunarodnih zračnih luka i to sve sa zračnim teretnim prijevozom. Malezija posjeduje izvrsnu i modernu infrastrukturu uključujući i mrežu dobro održavanih i razgranatih autocesta, željeznica, sedam međunarodnih dobro opremljenih morskih luka, koje Maleziju čine idealnom transportnom rutom za azijsko-pacifičko tržište.

Industrija u Maleziji pretežito je smještena u preko 500 industrijskih slobodnih zona razvijenih po cijeloj zemlji. Te se zone kategoriziraju kao izvozno-prerađivačke zone koje udovoljavaju zahtjevima izvozno orijentirane industrije. Postoje i specijalizirani potpuno razvijeni tehnološki industrijski parkovi koji su razvijeni kako bi udovoljili potrebama specifičnih industrija i multimedijски napredni *cybercities* i *cybercentres*. Tehnološki usmjereno gospodarstvo Malezije dokazalo se uključivanjem zemlje u naprednu proizvodnju elektronike, istraživanje i razvoj, biotehnologiju, fotoniku, logistiku, dizajn, inovacije i visoko automatizirani proizvodni sektor.

Vladin cilj je učiniti Maleziju centrom aktivnosti za istraživanja i razvoj, dizajn, nabavu, logistiku, distribuciju i marketing, usluge poslovne podrške i zajedničke usluge.

Jedno od najvećih bogatstava Malezije su ljudski resursi. Radna snaga je mlada, obrazovana i produktivna, što je dokaz da je jedna od najboljih u regiji. Vladin naglasak na razvoju ljudskih resursa osigurava kontinuiranu opskrbu radnom snagom kako bi se zadovoljile potrebe šireg proizvodnog i uslužnog sektora. Sveobuhvatan sustav strukovne i industrijske obuke, uključuje i usavršavanje naprednih vještina i znanja, a poseban je naglasak dan na višejezičnu radnu snagu koja govori dva ili tri strana jezika, uključujući engleski.

Poslovni razvoj Malezije teži tržišno orijentiranoj ekonomiji s dobro razvijenim financijskim i bankarskim sektorom, sa širokom upotrebom engleskog jezika, posebno u poslovnim, pravnim i računovodstvenim praksama temeljenim na britanskom zakonodavnom sustavu, te poslovnom zajednicom s dugom međunarodnom tradicijom poslovnih odnosa.

U svojoj težnji prema gospodarstvu s visokim prihodima i razvijenim gospodarstvom, Malezija stoji na čvrstim osnovama u pogledu svog poslovnog okruženja i postojećeg tempa reformi. Održanje konkurentnosti i neprekidno stvaranje uvjeta za napredak svojih poduzetnika zahtijeva da kreatori politika koriste nalaze iz najnovijih studija za ocjenjivanje napretka, potaknu raspravu o politici i identificiraju potencijalne izazove, dobre prakse i naučene lekcije.

Kao i mnoge zemlje iz okruženja Malezija ima svoje ranjivosti. One uključuju prije svega povećani vanjski dug, a tu je i rizik od poremećaja financijskog tržišta koji bi mogao imati izražene i raširene učinke na gospodarstvo s velikom zaduženošću.

Nedavna epidemija korona virusa i njezin utjecaj na kinesku ekonomiju i poremećaji globalnih lanaca opskrbe mogli bi pogoršati već oslabljenu vanjsku potražnju. Pored toga, izbijanje korona virusa će vjerojatno otežati turizam, dok će pad globalnih cijena sirove nafte utjecati na količinu robe izvezeno iz Malezije.

Transformacija ekonomije Malezije prema digitalnoj ekonomiji dogodila se 2016. godine. Malezija je postala prva zemlja na svijetu koja je uspostavila Digitalnu zonu slobodne trgovine i posebnu trgovinsku zonu koja promiče rast e-trgovine pružanjem vrhunske platforme za mala i srednja poduzeća.

Izvjesno je da Malezija ostaje i dalje otvoreno gospodarstvo, regionalno i globalno i nakon 2020. godine. Očekuje se da će globalni rast potaknuti Azijske ekonomije i premjestiti središte trgovine prema NR Kini i Indiji koje će u budućnosti postati glavna

tržišta malezijske robe i usluga. Očekuje se da će ASEAN biti treći stup Azije i pokretač malezijskih tvrtki koje postaju globalni igrači. Poboljšana povezanost s članicama ASEAN-a povećat će ulaganja, trgovinu i turizam, kao i prekogranične migracije visoko obrazovane i talentirane radne snage. Pored toga, brzi gospodarski rast ASEAN-a, posebno Kambodže, Indonezije i Vijetnama, te zemalja Sjeverne i Južne Afrike, ubrzat će potražnju za infrastrukturom poput elektrana, brana, luka, zračnih luka i cesta, otvarajući nove poslovne mogućnosti za Maleziju i njezina poduzeća.

Ekonomija Malezije je snažna, stabilna i napredna, što stvara dovoljne produktivne mogućnosti zapošljavanja za sve na tržištu rada. Njezin nacionalni razvoj nadilazi paradigmu ekonomskog rasta i konzumerizama, a naglasak se nalazi u dobrobiti naroda, kvalitetu života, socijalnu jednakost, strukturi ekonomije, kao i prilagodljivosti i kvaliteti radne snage. Na kraju valja zaključiti da je gospodarstvo Malezije prilagodljivo je svim promjenama na svjetskom i regionalnom tržištu, s mogućnošću uspostave povećanog kapaciteta i fleksibilnošću da odgovori na promjenjivo globalno ekonomsko okruženje, s jasnim planovima za budućnost.

8. LITERATURA

Brošure

1. Economic Outlook for Southeast Asia, China and India 2020., OECD development centre; https://www.oecd.org/dev/asia-pacific/SAEO2020_PRELIMINARY_VERSION_FOR_WEB.pdf; (13.09.2020.)
2. HAYS – Global skills index 2019.-2020. report ;https://www.hays-index.com/wp-content/uploads/2019/09/HAYS_GLOBAL_SKILLS_INDEX_2019-20_FINAL.pdf, (14.09.2020.)
3. Long Finance, The Global Financial Centers Index 26 – September 2019.; https://www.longfinance.net/media/documents/GFCI_26_Report_v1.0.pdf ; (15.09.2020.)
4. Malaysia beyond 2020.; <https://www.epu.gov.my/sites/default/files/Chapter%2010.pdf>; (16.09.2020.)
5. MIDA - Malaysian investment performance report 2019, Crafting the Future; https://www.mida.gov.my/home/administrator/system_files/modules/photo/uploads/20200421151258_MIDA%20IPR%202019%20fullbook_FINAL.pdf; (16.09.2020.)
6. Ministry of Economic Affairs, The Malaysian Economy in Figures 2019.; www.epu.gov.my/sites/default/files/MEIF_2019.pdf; (17.09.2020.)
7. New economic model for Malaysia part 1., National economic advisory council, NEAC; <http://www.epu.gov.my/sites/default/files/nem.pdf>; (16.09.2020.)
8. Official portal of Ministry of finance Malaysia; Chapter 2. Global economic outlook; <https://www1.treasury.gov.my/pdf/economy/2020/chapter2.pdf>; (13.09.2020.)
9. World Bank Group, Malaysia's Digital Economy, A new driver of development, September 2018.; <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/30383/129777.pdf> (13.09.2020.)
10. World Bank Group, Doing Business 2020., Economy profile Malaysia, <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/m/malaysia/MYS.pdf>; (13.09.2020.)

Web linkovi

11. Banka Negara Malaysia, Rates and statistics, Exchange rates; https://www.bnm.gov.my/index.php?ch=statistic&pg=stats_exchangerates&lang=en&StartMth=4&StartYr=2020&EndMth=4&EndYr=2020&sess_time=1200&pricetype=Mid&unit=rm; (16.09.2020.)
12. Central Intelligence Agency, The world factbook; East Asia/South Asia – Malaysia; <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/my.html>; (13.09.2020.)
13. Coface for trade, Malaysia; <http://www.coface.hr/Economic-Analysis/Malaysia>; (17.09.2020.)
14. Coface for trade, Croatia; <http://www.coface.hr/en/Economic-Analysis/Croatia>; (15.09.2020.)

15. Department of statistics Malaysia, official portal, The Source of Malesia´s official statistics;
https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/ctwoByCat&parent_id=99&menu_id=T E5CRUZCb1h4ZTZMODZlBmk2aWRRQT09; (17.09.2020.)
16. Department of statistic Malaysia, Consumer price index malaysia february 2020.;
<https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/pdfPrev&id=MFc0djV4akVKUIVUVU4y dVRDSE9PZz09;> (15.09.2020.)
17. Department of statistic Malaysia, official portal; <https://dosm.gov.my/v1/index.php>;
(17.09.2020.)
18. EIA – U.S. Energy Information Administration, International, Region Malaysia;
<https://www.eia.gov/international/overview/country/MYS> (14.09.2020.)
19. Economic Planing Unit Prime Minister´s Department;
<http://www.epu.gov.my/en/rmk/eleveth- malaysia-plan-2016-2020> (14.09.2020.)
20. European commission – Countries and regions – Malaysia;
[https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/malaysia/;](https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/malaysia/) (12.09.2020.)
21. Focus economics; Economic Forecasts from the World´s Leading Economists, Malaysia Economic Outlook; <https://www.focus-economics.com/countries/malaysia;> (13.09.2020.)
22. Forbes, Global 2000 The world´s target public companies;
<https://www.forbes.com/global2000/list/#> ; (17.09.2020.)
23. Focus economics; Economic Forecasts from the World´s Leading Economists, Unemployment in Malaysia; <https://www.focus-economics.com/country-indicator/malaysia/unemployment> (12.09.2020.)
24. Focus economics; Economic Forecasts from the World´s Leading Economists, Industry in Malaysia; <https://www.focus-economics.com/country-indicator/malaysia/industry>
(13.09.2020.)
25. Focus economics; Economic Forecasts from the World´s Leading Economists, Trade balance in Malaysia; <https://www.focus-economics.com/country-indicator/malaysia/trade-balance> (14.09.2020.)
26. Focus economics; Economic Forecasts from the World´s Leading Economists, External Debt in Malaysia; <https://www.focus-economics.com/country-indicator/malaysia/external-debt> (13.09.2020.)
27. HAYS – Global skills index 2019/2020.; <https://www.hays-index.com/> (14.09.2020.)
28. Hertage, 2020. Index of Economic Freedom; Malaysia;
<https://www.heritage.org/index/country/malaysia>; (16.09.2020.)
29. International Monetary Fund, Malaysia; <https://www.imf.org/en/Countries/MYS>;
(17.09.2020.)
30. International monetary fund, Regional economic outlook, Middle east and central Asia;
<https://www.imf.org/en/Publications/REO/MECA>; (13.09.2020.)
31. Investopedia, Malaysia; <https://www.investopedia.com/updates/top-developing-countries/#malaysia> (14.09.2020.)
32. Khazanah Annual Reviwe 2020.; <https://www.khazanah.com.my/Media-Downloads/News-Press-Releases/2020/KHAZANAH-ANNUAL-REVIEW-2020>;
(16.09.2020.)
33. KWSP – EPF; <https://www.kwsp.gov.my/about-epf/news-highlights/publications> ;
(14.09.2020.)
34. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Enciklopedija, Sažetak o Maleziji;
<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=38400>; (17.09.2020.)
35. Malaysia My Goverment portal; <https://www.malaysia.gov.my/portal/index>; (13.09.2020.)

36. Malaysia External Trade Statistics; <https://metsonline.stats.gov.my/> (14.09.2020.)
37. Malaysia External Trade Statistics, Malaysia exports, imports, total trade and trade balance;
http://trade.stats.gov.my/tradeV2/counter.php?id=1&var=overalldata/MALAYSIA_TRADE_MILLION.xls; (14.09.2020.)
38. Malaysia's Business events roadmap, Charting Malaysia's Journey to 2020. and beyond;
https://www.myceb.com.my/clients/Malaysia_Convention_and_Exhibition_Bureau_75E277C6-C63D-4DC3-89AC-F6B30D21417D/contentms/img/programme/pdf/Business_Event_Roadmap_2020.pdf;
(16.09.2020.)
39. MAPNALL; Malaysia map; http://www.mapnall.com/hr/Zemljovid-Malezija_1072672.html;
(17.09.2020.)
40. MIDA - Malaysian investment development authority, Service sector;
<https://www.mida.gov.my/home/services-sector/posts/>; (17.09.2020.)
41. MIDA - Malaysian investment performance report 2019, Crafting the Future;
https://www.mida.gov.my/home/administrator/system_files/modules/photo/uploads/20200421094018_REV_Final%20Slides%20AMC%202020.pdf ; (17.09.2020.)
42. Ministry of Finance Malaysia; <https://www1.treasury.gov.my/index.php/en/> ; (14.09.2020.)
43. Ministry of Finance Malaysia; <https://www1.treasury.gov.my/index.php/en/>; (18.09.2020.)
44. Nations Encyclopedia, Malaysia – Agriculture;
<https://www.nationsencyclopedia.com/economies/Asia-and-the-Pacific/Malaysia-AGRICULTURE.html>; (12.09.2020.)
45. Nordea trade, Malaysia: Economic and Political Overview;
<https://www.nordeatrade.com/fi/explore-new-market/malaysia/economical-context> ;
(12.09.2020.)
46. OEC – Malaysia; <https://oec.world/en/profile/country/mys/>; (15.09.2020.)
47. OECD. Stat; <https://stats.oecd.org/>; (11.09.2020.)
48. OECD-Economic Surveys Malaysia https://read.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-surveys-malaysia-2019_eaaa4190-en#page1 (15.09.2020.)
49. OECD, Global forum, common report standard; <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/common-reporting-standard/>; (15.09.2020.)
50. PNB – Permodalan Nasional Berhad;
<http://www.pnb.com.my/pdf/annualreport/2018/PNB%20AR2018.pdf>; (11.09.2020.)
51. The World Bank; Labor force, total – Malaysia;
https://data.worldbank.org/indicator/SL.TLF.TOTL.IN?locations=MY&name_desc=false
(17.09.2020.)
52. The World Bank, East Asia and Pacific; <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects#firstLink01629>; (13.09.2020.)
53. The World Bank, Human Capital Index and Components, 2018.;
<https://www.worldbank.org/en/data/interactive/2018/10/18/human-capital-index-and-components-2018>; (17.09.2020.)
54. The World bank, World development indicators; <http://datatopics.worldbank.org/world-development-indicators/> (16.09.2020.)
55. The World Bank, GINI index (World Bank estimate) – Malaysia;
https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.GINI?end=2015&locations=MY&name_desc=false&start=2015&view=map (17.09.2020.)
56. The World Bank, PovcalNet; <http://iresearch.worldbank.org/PovcalNet/data.aspx>
(16.09.2020.)

57. Trading economics; <https://tradingeconomics.com/>; (11.09.2020.)
58. Trading economics; Mlaysia GDP annual growth radte 2000. – 2020.;
<https://tradingeconomics.com/malaysia/gdp-growth-annual> (11.09.2020.)
59. Trading economics, Malasyia Competitivness index 2007. – 2019.;
<https://tradingeconomics.com/malaysia//competitiveness-index>; (12.09.2020.)
60. Trading economics, Croatiaa Competitivness index 2007. – 2019.;
<https://tradingeconomics.com/croatia/competitiveness-index>; (12.09.2020.)
61. Trading economics, Malasyia Corporate Tax Rate 2007. – 2019.;
<https://tradingeconomics.com/malaysia/corporate-tax-rate>; (12.09.2020.)
62. U.S. Departmnet of state, U.S. Ralations with Malaysia; <https://www.state.gov/u-s-relations-with-malaysia/>; (14.09.2020.)
63. VISTRA; Malaysia; <https://www.vistra.com/locations/asia-middle-east/malaysia>;
(12.09.2020.)
64. World Bank..blogs – Malaysia Doing Business 2020.,Pousuing reforms at the top;
<https://blogs.worldbank.org/eastasiapacific/malaysia-doing-business-2020-pursuing-reforms-top> (13.09.2020.)
65. World Bank – Doing Business, Measuring Business Regulations, Malaysia;
<https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreconomies/malaysia#> (12.09.2020.)
66. Worldometar; malaysia population; <https://www.worldometers.info/world-population/malaysia-population/> (09.09.2020.)
67. World Economic Forum, Global Competitivness Report 2019: How to end a lost decade of productivity growth; <https://www.weforum.org/reports/how-to-end-a-decade-of-lost-productivity-growth>; (18.09.2020.)
68. World Economic Forum, Global Competitivness Report 2019., Malaysia 27/141;
http://www3.weforum.org/docs/WEF_GCI4_2019_Profile_Malaysia.pdf; (17.09.2020.)
69. WTEC – World tecnology evaluation center; http://www.wtec.org/loyola/em/04_07.htm;
(14.09.2020.)
70. World’s Top exports, Malaysia’s Top Trading Partners;
<http://www.worldstopexports.com/malasyias-top-import-partners/>; (14.09.2020.)

9. POPIS SIMBOLA

KORIŠTENA KRATICA	ZNAČENJE
APAC	Azijsko-Pacifički ekonomski forum (Asia-Pacific Economic Cooperation)
ASEAN	Udruženja nacija jugoistočne Azije (Association of Southeast Asian Nations)
ATIGA	Sporazumu o trgovini robom sa ASEAN (ASEAN Trade in Goods Agreement)
CPTPP	Trans-pacifičko partnerstvo (Comprehensive and Progressive Agreement for the Trans-Pacific Partnership)
D-8	Razvojnih osam (Developing Eight)
EPF	Fond osiguravatelja zaposlenika (Employees Provident Fund)
FTA	Sporazum o slobodnoj trgovini (Free Trade Agreement)
GATT	Općem sporazumu o trgovini i tarifi (General Agreement on Trade and Tariff)
GCI	Indeks konkurentnosti rasta (Growth Competitiveness Index)
GSP	Generalizirani sustav povlastica (Generated system of preference)
HDI	Indeks ljudskog razvoja (Human development index)
HGSI	Hays Indeks globalnih vještina (Hays Global Skills Indeks)
ICT	Informacijska i komunikacijska tehnologija (Information and communication technology)
IPI	Indeks industrijske proizvodnje (Industrial production index)
LI	Vodeći indeks (Leading index)
MEEPA	Sporazum o gospodarskom partnerstvu između Malezije i Europske zone slobodne trgovine (Economic Partnership Agreement between Malaysia and the European Free Trade Area)
MEUFTA	Sporazum o slobodnoj trgovini između Malezije i EU ()
MIPTA	Preferencijalni trgovinski sporazum između Malezije i Irana (Preferential trade agreement between Malaysia and Iran)
MMF	Međunarodni monetarni fond (International Monetary Fund)
MSP	Mreži socijalne sigurnosti (Social security networks)
MYR	Oznaka za lokalna valuta malezijski ringit (Malaysian ringite)
PPI	Indeks cijena proizvođača (Manufacturer price index)
PTA	Preferencijalni tarifni sporazumi (Preferential Tariff Agreement)
RCEP	Regionalno sveobuhvatno ekonomsko partnerstvo (Regional Comprehensive Economic Partnership)
SIA	Procjena učinka o održivosti (Sustainability Impact Assessment)
TE	Kreditni rejting Ekonomija trgovanja (Trading Economies)
TFP	Ukupna produktivnost faktora (Total Factor Productivity)
TPPA	Trans-pacifički sporazum o partnerstvu (Trans-Pacific Partnership Agreement)
TPS-OIC	Trgovački preferencijalni sustav - Organizacija islamske konferencije (Trade Preferential System-Organization of Islamic Conference)
TVET	Tehničko i strukovno obrazovanje i osposobljavanje (Technical and Vocational Education and Training)
UN	Ujedinjeni Narodi (United Nations)
WB	Svjetska banka (World Bank)
WTO	Svjetsku trgovinsku organizaciju (World Trade Organization)
WTTC	Svjetsko vijeće za putovanja i turizam (World Travel and Tourism Council)

10. PRILOZI

10.1 Popis tablica

	Strana
Tablica 01. Fiskalni rashodi Vlade Malezije za Q2.2020. i Q1.2020.....	9
Tablica 02. Prikaz poreza i poreznih stopa u Maleziji.....	15
Tablica 03. Podaci o izvozu, uvozu, ukupnoj trgovini i trgovinskoj bilanci (RM milion)	17
Tablica 04. Prikaz Indeksa industrijske proizvodnje (IPI) prema industrijskim granama usporedba sa istim mjesecom prošle godine.....	18
Tablica 05. Glavni trgovinski partneri Malezije u 2019. godini.....	23
Tablica 06. BDP rast za zemlje članice ASEAN-a od 2018. do 2024. godine.....	25
Tablica 07. Poredak sa Forbs-ove liste World largest public companies 2019 ranking.....	25
Tablica 08. BDP dodana vrijednost i godišnja promjena u postocima.....	27
Tablica 09. Realni BDP za odabrana gospodarstva 2018. – 2020.....	28
Tablica 10. Udio zaposlenih, nezaoplenih i radno sposobnog stanovništva.....	29
Tablica 11. Prikaz ekonomskog učinka za Q1.2020.....	30
Tablica 12. Prikaz državnih rashoda za Q1.2020.....	33
Tablica 13. Ekonomska vrijednost izvoza i uvoza u Maleziju u 2020. godini.....	34
Tablica 14. Jednostavnost poslovanja Doing Bussines.....	35
Tablica 15. Prikaz kreditnog ocjene rejtinga najpoznatijih kreditnih agencija.....	36
Tablica 16. Ključni makroekonomski pokazatelji za Maleziju.....	37
Tablica 17. Snage i slabosti Malezijskog gospodarstava.....	37
Tablica 18. Indeks cijena proizvođača prema proizvođačkim sektorima za 2020. godinu.....	40
Tablica 19. Udio cijena proizvođača Malezije za srpanj/lipanj 2020. godine.....	41
Tablica 20. Udio cijena potrošača Malezija usporedba srpanj/ lipanj 2020. godine...41	41
Tablica 21. Prikaz indeksa potrošačkih cijena za srpanj 2020. godine.....	41
Tablica 22. Indeks globalnih vještina za Maleziju za 2019. godinu.....	42
Tablica 23. Ginijev koeficijent prikaz vrijednosti po godinama.....	43
Tablica 24. Human development index (HDI) za Maleziju.....	44
Tablica 25. Usporedba RH i Malezije prema Cofface-ovoj procjeni rizika zemlje.....	47

Tablica 26. Human development index (HDI) za Maleziju i Republiku Hrvatsku.....	48
Tablica 27. Usporedni prikaz kreditnog rejtinga za RH i Maleziju.....	48
Tablica 28. Pregled usporednih ekonomskih pokazatelja za R. Hrvatsku i Maleziju za 09.mj 2020. godine.....	48
Tablica 29. Trgovina u robi od 2017. do 2019. godine.....	50
Tablica 30. Trgovina uslugama od 2016. do 2018. godine.....	50
Tablica 31. Pregled usporednih ekonomskih pokazatelja Euro zone i Malezije za 09mj.2020. godine.....	51

10.2 Popis grafikona

	Strana
Dijagram 01. Prikaz prihoda iz top pet uslužnih podsektora za 2019. godinu u milijardama MYR.....	19
Dijagram 02. Prihodi od turizma u Maleziji u 2018. godini.....	20
Dijagram 03. Prikaz rasta BDP-a Malezije u odnosu na regiju.....	27
Dijagram 04. BDP po glavi stanovnika u Maleziji, planirani.....	28
Dijagram 05. Inflacijska stopa Malezije za period od Q3/4.2019. do Q1/2.2020. godine.....	31
Dijagram 06. Stanje na računu.....	32
Dijagram 07. Malezija index globalne konkurentnosti za 2010.- 2020. godinu.....	38